Poštnina plačana v gotovini | Leto LVI. | V Ljubljani, v sredo, dne 20. junija 1928. | Št. 139. | Posamezna številka 2 Din

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. petit-vrsta mali oglasi po 1·50 in 2 D, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po 3 in 4 Din, v uredniškem delu vrstica po 10 Din
Pri večjem naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon št. 2050, upravništva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349 za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Naše narodno bogastvo

Brez krika in vika, čisto na tihem je izšla pred nekaj dnevi prav važna in zanimiva knjiga »Gozdarstvo v ljubljanski oblasti«, ki jo je napisal znani gozdarski strokovnjak ing. A. Šivic. Čeprav se je pisalo o naših gozdovih in lesu že marsikaj, smo dobili vendarle šele s to knjigo izčrpno in vsestransko sliko našega gozdarstva, ki jo bo gotovo z velikim zanimanjem vzel v roke vsak, ki se zanima za naša gospodarska vprašanja.

Kako je z našimi gozdovi? Skoro polovico površine ljubljanske oblasti, to je 44%, pokrivajo gozdovi, ki jih je skupno 409.935 ha. Od teh imajo posamezni gospodarji 365.540 ha, ostalo pa država, verski zaklad, občine in razne druge javne in zasebne korporacije. Velika večina gozdov je torej v kmetiških rokah, vendar je še vedno precejšnja tudi ona površina, ki je odtegnjena direktni lastnini našega kmeta. Število gozdnih posestev z nad 300 ha je skupno 55, ki imajo še vedno skoro 110.000 ha gozdnega posestva in ta številka nam daje vsekakor misliti. Slovenci smo namreč tako revni, da moramo napeti vse sile, da svoja naravna bogastva — in gozd je naravno bogastvo vsega naroda — čim najekonomičnejše izrabimo.

Ko je postala po prevratu aktualna agrarna reforma, so se ji skušali ravno gozdni veleposestniki postaviti po robu in vrhniški Lenarčič je izdal celo posebno brošuro, v kateri je poizkušal dokazati nje škodljivost za naša velika gozdna gospodarstva. Mož je imel popolnoma prav, če bi se namreč dotedanja gozdna veleposestva razdrobila in prepustila v last posameznim malim posestnikom, ker bi se s tem uničile razne dragocene gozdne naprave in ljudje bi slepo izsekavali. Toda agrarna reforma je izvedljiva na več načinov in ker smo danes glede nje prav za prav tam, kjer smo bili ob prevratu, je vsekakor potrebno, da začnemo o agrarni reformi pri gozdovih iznova razmišljati, ker končno bo vendarle treba tudi to prevažno gospodarsko vprašanje enkrat definitivno rešiti.

Kdor količkaj pozna dejanske razmere, ve, da pri agrarni reformi vsaj pri nas razdelitev gozdov na male posestnike skoro niti v poštev ne prihaja, kajti v onih krajih, kjer se nahajajo gozdna veleposestva, imajo tamošnji kmetje za svoje gospodarstvo po večini že itak dovolj gozda, kjer so pa kmetije brez gozdov, pa tudi gozdnih veleposestnikov ni (n. pr. v Prekmurju). Na kmetiške interesente bi torej odpadla pri še tako širokogrudni agrarni reformi razmeroma le majhna površina gozdov, zato pa nastaja vprašanje, kaj z ostalo površino?

Doslej smo bili pri nas že kar navajeni na to, da naj preidejo razlaščena gozdna veleposestva v roke države, ki je že sedaj lastnica prav znatnih gozdnih kompleksov. Ne bomo raziskavali, kako so prišli ti v njeno last, toda brez dolgoveznega govoričenja moramo izjaviti, da je treba državo pri bodoči agrarni reformi vsaj pri nas brezpogojno izključiti. Gozd je naravno bogastvo ljudstva in pokrajine, kjer se pač nahaja in vse tamošnje gospodarsko življenje je prav tesno zvezano ter prilagodeno gozdnemu značaju dotičnega kraja, zato nikakor ne gre, da bi gospodarila z njim mrzla birokracija v oddaljenem centru, ki nima niti najmanjšega stika s tamošnjim ljudstvom ter razumevanja za njegove razmere in potrebe. Ne glede na to, da je belgrajsko ministrstvo za gozdove in rude že ves čas po prevratu naravnost znano kot strokovno eno najslabših in si naši domači upravitelji gozdov, ki žele vestno vršiti svojo službo, samo žele priti izpod kompetence tega ministrstva, zahteva torej interes ljudstva, da so velegozdovi posameznih okrajev last in v upravi činiteljev, ki so ljudstvu čim najbližji. Ker so občine premajhne in gotovo tudi še nedorasle za res strokovnjaško vodstvo gozdnih velekompleksov in jih je enako za enkrat še težko izročiti tudi okrajem (sploh pa okrajnih samouprav niti še nimamo ne), bi prišle kot lastnice in upraviteljice javnih gozdov v poštev le oblastne samouprave. Te bi lahko in morale uporabljati čiste dohodke gozdov predvsem za potrebe in napredek kmetijstva v svoji oblasti, s čemer bi potem prišla taka agrarna reforma vendarle v neposredno korist direktnih interesentov, to je kmetiškega ljudstva samega.

Priporočamo torej to vprašanje v razmišljanje našim oblastnim samoupravam in le želeti je, da bi dale one iniciativo, da se vprašanje agrarne reforme, o kateri je bilo ob prevratu toliko besedičenja, izvede morda vsaj za desetletnico obstoja naše države, o kateri tako radi govorimo, da je narodna, demokratična, svobodna itd. Vsi velegozdovi, ki pridejo v poštev pri agrarni reformi in tudi sedanji državni gozdovi naj preidejo v last ljudstva, reprezentiranega po oblastnih skupščinah.

—c.

Narod je udan državi in kralju

Jules Sauerwein, urednik pariškega »Matina« je dal časopisom na razpolago razgovor, ki ga je imel o priliki svojega bivanja v Jugoslaviji s kraljem Aleksandrom. Nj. Vel. kralj je politična stremljenja našega naroda karakteriziral tako-le: »To ljudstvo je mirno. Hoče posvetiti svoje moči nerazdeljene razvoju naše proizvodnje, razširjanju naše industrije, ki je še pomanjkljiva. Toda, če se čuti ogroženo, če ima občutek, da ga hoče kdo obkrožiti ali ponižati, potem vstanejo vsi, pripravljeni za vsake žrtve in se zbirajo okrog svojega kralja. Če se hoče predstaviti — če bi mogel kdo dobiti predstavo, da bi našel v naši deželi nezadostno zedinjeno ljudstvo, to, kar se imenuje v diplomatskih kombinacijah centrum najmanjšega upora, potem vas zagotavljam, da bi to bila osnovna zmota. Hočemo mir, rabimo mir za ogromno delo narodnega napredka, ki leži pred nami, toda hočemo časten mir, iskreno in lojalno sodelovanje z našimi sosedi. Govorite povsod, kamor pridete z našim narodom, našli ga boste vedno potrpežljivega in hladnokrvnega, toda tudi ponosnega.

Naša zveza s Francijo sloni na skupni ljubezni do miru. Mi bi ne bili zavezniki, če ne bi imeli istega mišljenja, da potrebuje Evropa po tolikih katastrofah stalnosti in miru in da je naša sveta dolžnost, da ga našim silam primerno zavarujemo. Toda ta zveza odgovarja tudi globokemu čustvu simpatij do vaše dežele. Je to naša druga domovina, in njene bolečine in veselja so naša. Sem z vašimi državniki in posebno s Poincarejem v odnošajih kakršni se vzdržujejo samo med velikimi in pravimi prijatelji. In če pomislim na vse, kar so storili Francija in njeni prijatelji za nas, čutim dolg zahvale, ki ga niti jaz, niti moj narod ne bosta mogla popolnoma poplačati. In kakšen čudovit napredek ste dosegli po dveh letih. Zasledoval sem ga neprestano z veseljem in ginjenostjo.«

* * *

V nadaljnjem razgovoru je rekel kralj: »Vprašate me, ali nisem nikdar, niti trenutek izgubil upanja. Lahko vam rečem, da niti trenutek nisem dvomil, niti med umikom naše nesrečne vojske in težko prizadetega prebivalstva po slabih albanskih potih proti Adriji. Vedno sem se zanašal in veroval v zmago Francije, da bo na njeni fronti in po njeni vojski prišlo do odločilnih udarcev. Najmučneje mi je bilo, da se nekoliko časa nisem mogel udeleževati bojev, to je v času, ki je bil potreben, da se naša mala vojska zopet popravi in izpopolni svoje mesto na solunski fronti.« Kralj je nekoliko pomolčal in se v duhu spomnil onih let trpljenja in bojev. Potegnil je z roko preko čela, kakor da bi hotel odstraniti te podobe in je nadaljeval razgovor o notranjih razmerah v Jugoslaviji, o narodu, o naravnih krasotah domovine, v kateri predstavlja Slovenija jugoslovansko Tirolsko, Bosna pravi Orient, Dalmacija čudovito riviero. Narod povsod ima isto idejo, je srčen, potrpežljiv in strastno udan tradiciji neodvisnosti.

Mala antanta - novo prerojena

v **Bukarešt**, 19. junija. (Od našega posebnega poročevalca.) **Za konferenco Male antante, ki bo te dni v Bukareštu, se kaže živahno mednarodno zanimanje. Hoteli so prenapolnjeni s časnikarji Male antante, kakor tudi posebno v velikem številu s časnikarji velikih držav. Konferenca se zato smatra za zelo pomembno, ker se sodi, da je mala antanta končno premagala krizo, v katero je prišla deloma po posebnih interesih lastnih treh držav, deloma pa po šahovskih potezah fašistične zunanje politike. Italija je Romunijo vedno bolj vabila k sebi, Francija, protektorica držav male antante, je napram fašistični politiki izgubljala vedno več vpliva, Jugoslavija pa je bila zapletena v svoje posebne interese. Še meseca maja lanskega leta se je na konferenci male antante v Jachymovu zdelo, da je fašizem na višku svojih uspehov, ker je popolnoma privezal nase Madjarsko. Baš ta okolnost in obenem ojačeno revizijonistično delovanje Madjarske in monoštrska afera pa je države male antante zopet tesno združila. Romunija se čuti sedaj vsled poglobljenja madjarsko-italijanskega prijateljstva skoro ravno tako vznemirjeno, kakor njena zaveznika, in vse tri države male antante so pripravljene braniti svoje interese v strnjeni enotni fronti. Tako je pričakovati na konferenci v glavnem jasnega načelnega stališča napram Madjarski, pri čemer bo mišljena tudi Italija. Države male antante bodo javno izjavile, da so se združile v svrho vzajemnih jamstev mej, katerih ne pustijo omajati, in odklanjajo vsako revizijo. V tem smislu je pričakovati od konference važnih odločitev.**

Romunski zunanji minister Titulescu je poročal ministrskemu svetu o svojem potovanju v inozemstvo. Z dr. Marinkovičem je razpravljal o balkanskem Locarnu z vpoštevanjem pogajanj, ki se vršijo med Grško in Bolgarsko in med Grško in Turčijo. Govorila sta tudi o možnosti, ali se ne bi mogla na slični podlagi vršiti pogajanja za sporazum z ostalimi balkanskimi državami. O bodoči konferenci Male antante v Bukareštu je izjavil, da mora pokazati, da je Mala antanta silen faktor in da ne stremi po negativni, temveč po pozitivni politiki za ohranitev miru.

v **Praga**, 19. junija. (Tel. »Slov.«) **Belgrajski dopisnik »Češkega Slova« poroča, da je Titulescu izjavil časnikarjem, da je po dvanajstletnem delovanju utrujen in da potrebuje šest- do osemmesečnega dopusta, katerega hoče nastopiti poleti. Ta izjava Titulesca se tolmači tako, da se namerava Titulescu končnoveljavno umakniti iz političnega življenja.**

Mir v Mehiki

v **London**, 19. junija. (Tel. »Slov.«) Iz Mehike so došla poročila, da je zavladal v državi mir. Prvikrat je bilo slišati, odkar je nastopilo versko preganjanje, v celi državi zopet zvonove. Poročila pravijo, da je moralo priti do sporazuma med mehikansko vlado in sv. Stolico. Vatikan naj bi bil pripravljen jemati v bodoče člane mehikanske duhovščine le iz vrst domačinov, ne bi se pa več posluževal, kakor dosedaj, španske duhovščine. Ta poročila slone na dejstvu, da se že dalje časa vrše neuradna pogajanja med zastopniki Callesa in katoliško cerkvijo. Baje so dobili nekateri zaupniki Vatikana celo dovoljenje, da smejo obiskati Mehiko, da na licu mesta izgladijo nasprotstva med Cerkvijo in vlado. Tudi naj bi bil predsednik Calles dovolil izgnanemu nadškofu Ruizu, ki se nahaja trenotno v Rimu, da se povrne v Mehiko. Mehikanska vlada je dala razumeti, da je pripravljena izvajati deželne zakone, v kolikor pridejo v poštev verske vaje, po starih tradicijah, ne da bi bila kaka vera v kateremkoli oziru zatirana. — Prinašamo gornjo vest z vso rezervo. Op. ur.

Časnikar ustrelil časnikarja

v **Dunaj**, 19. jun. (Tel. »Slov.«) **Danes se je pripetila pred dunajskim kazenskim sodiščem strašna časnikarska tragedija. Razpravljalo se je o tožbi radi razžaljenja časti, ki jo je vložil bivši urednik lista »Neues Wiener Journal« Oskar Pöffl proti uredniku istega lista Bruno Wolfu. Pöffl je naenkrat petkrat ustrelil proti Wolfu in ga zadel do smrti. Wolf, ki je bil eden od najuglednejših dunajskih časnikarjev in ki se je vedno pogumno zavzemal za čistost tiska, je Pöffla, ki je baje kot gospodarski urednik lista svoj položaj zlorabljal, radi teh zlorab zelo napadal in je te svoje napade sedaj moral plačati z življenjem.**

Iskanje Nobila

v **Milan**, 19. jun. (Tel. »Slov.«) Italijanski major Maddalena je danes takoj potem, ko je priletel v Kingsbay, odletel dalje na poizvedovanje, ker pred njim Rijser Larsen in Lützow Holm s svojimi tremi poleti nista imela uspeha. Pa tudi Maddalenov šesturni polet s »Savoio 55«, ki je imela s seboj vse potrebščine, katere je želel Nobile, je ostal brezuspešen in Maddalena se je opoldne vrnil v Kingsbay. Med poletom je Maddalena s svojo brezžično postajo prosil generala Nobila, naj mu s svojo postajo pri prihodnjem poletu pokaže pot, če bo prišel v bližino Nobilovega taborišča. Na parniku »Braganza« opremljajo sedaj dve novi patroli štirih alpinistov, da poiščejo one tri člane ekspedicije, ki so se ločili od Nobila in za katerih usodo se sedaj resno bojijo.

V soboto bo frank stabiliziran

v **Pariz**, 19. jun. (Tel. »Slov.«) Za prihodnjo soboto se sedaj oficielno napoveduje izvedba stabilizacije franka. Notranji minister je danes naznanil v ministrskem svetu, da bo v soboto popoldne izredna seja poslanske zbornice, ki bo dala zakonu o stabilizaciji končnoveljavno obliko in da bosta potem poslanska zbornica in senat še isto noč sprejeli zakon.

Smith - kandidat demokratov

v **Newyork**, 19. jun. (Tel. »Slov.«) Kot demokratskega kandidata za predsednika je smatrati Smitha, ki od 733 za dvetretjinsko večino potrebnih glasov demokratskega konventa razpolaga s 698 glasovi.

Rusi očitajo Franciji . . .

v **Pariz**, 19. junija. (Tel. »Slov.«) Ker se je vrhovni državni pravdnik v Moskvi v znanem »šahti-procesu« izrazil, da je tudi Francija sokriva na tej aferi, je francoska vlada vložila pri ljudskem komisarju za zunanje zadeve Čičerinu formalen protest. Čičerin pa na ta protest ni reagiral niti v toliko, v kolikor zahtevajo že navadni mednarodni običaji, kar je vzbudilo v Parizu veliko nevoljo.

Po semkaj došlih poročilih se bliža veliki »šahti-proces« v Moskvi svojemu koncu. Od 53 obtožencev je bilo 43 že zaslišanih. Govor državnega pravdnika se pričakuje 26. junija, sodba pa 2. julija.

Težave z vlado v Berlinu

v **Berlin**, 19. jun. (Tel. Slov.) Pogajanja med strankami, ki naj bi tvorile bodočo vlado, še niso dovedla do nobenega praktičnega uspeha. Stranke so vzele program socialnih demokratov na znanje, izjavile pa, da mora priti do soglasja najprej v lastnih klubih. V socialnopolitičnih vprašanjih je prišlo do načelnega sporazuma. Večje vprašanje tvori stanovanjski in davčni problem. Glede gospodarske politike tvori podlago nadaljnjih pogajanj sporazum, dosežen med socialnimi demokrati in centrumom. Nerešene so še stvari, v kolikor pride v poštev vojaštvo in kulturna politika. .

Papež čestita dr. Kordaču

v **Praga**, 19. jun. (Tel. »Slov.«) O priliki jubileja praškega nadškofa dr. Kordača, ki je obhajal 50 letnico mašništva, je poslal papež nadškofu daljše pismo, v katerem hvali njegovo pastirovanje v pomembni praški nadškofiji, zlasti pa njegovo skrb za duhovniški naraščaj, ki jo je nadškof pokazal s tem, da je zgradil veličasten seminar.

Kitajska se reformira

v **Newyork**, 19. jun. (Tel. »Slov.«) Kitajska vlada je naprosila newyorško zunanje ministrstvo, da se začno nova pogajanja o pogodbi, na podlagi katere bi Kitajska lahko svobodno razpolagala z lastnimi financami in bi se odpravile vse predpravice tujcev. Južnokitajska vlada je tudi objavila svoj program, v katerem napoveduje zmanjšanje vojaške moči, odpravo pretiranih davkov, razčiščenje v uradništvu, zatiranje tolp in vladanje po zakonih.

Pogodba med Avstrijo in Ameriko. Med Avstrijo in Združenimi državami Sever, Amerike se je sklenila trgovinska in konzularna pogodba, ki vsebuje absolutno klavzulo največjih ugodnosti.

Bela Kun mora v Rusijo. Končno je odločeno, da dunajska vlada Bela Kuna ne bo izročila Madjarski, ampak izgnala nazaj v Rusijo. Bela Kun bo potoval preko Nemčije, kakor hitro bo izdala nemška vlada tozadevno dovoljenje.

Popravi! V včerajšnjem našem poročilu o seji finančnega odbora je na koncu poročila pomotoma izostala beseda slučaj — da se mesto »Glej Kavčič« mora glasiti: Glej slučaj Kavčič!

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 1·50 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. | Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček. račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28

Službe iščejo

Poslovodstvo

trgovine z mešanim blagom sprejme, najraje na deželi, starejša z večlet. prakso in kavcije zmožna moč. - Ponudbe je poslati na upravo »Slov.« pod »Kavcija« št. 5556.

Absolvent

mešč. šole z 2 letnikoma trg. akad., želi primerne službe. - Cenj. ponudbe je poslati upravi »Slov.« pod štev. 5542.

Dekle

išče službe za vsako hišno delo, zmožna tudi kuhanja. — Naslov na upravo Sloven. Maribor.

Službo dobe

Predčrtača

(Voreisera) - popolnoma veščega, z dobrimi spričevali, zlasti v manipulaciji hrastovine, se sprejme pri Lesni industrijski družbi »Zora«, d. z. o. z. v Črnomlju.

Trgovski pomočnik

ali prodajalka, se sprejme v trgovino mešanega blaga. - Ivan Vindiš, Leskovec, p. Sv. Andraž v Halozah.

Učenca

za pekarno sprejmem; tudi takega, ki se je že učil. Oskrba v hiši. Od raznašanja dobi 10 odst. provizije po dogovoru. Karl Pečovnik, pekarna, Šmartno ob Paki.

Učenec

za manufakturno trgovino v Ljubljani, s primerno šol. izobrazbo in z lastno oskrbo, se sprejme. - Ponudbe pod »**Manufaktura 12**« na upravo Slovenca.

Poslovodja

za mešano trgovino, ki je zmožen položiti kavcijo, dober aranžer za izložbe, se takoj sprejme. Ponudbe poslati na upravo Slovenca pod št. 5621.

Likarico

spretno, sprejme za stalno strojno pletilstvo; velika mora biti šivanja pletenin. Naslov v upravi pod št. 5610.

Vajenca

za pekovsko obrt iščem. Prednost imajo tisti, ki so se že te obrti učili. Drugo po dogovoru. Naslove sprejema uprava lista pod št. 5630.

Strojepisko

za popoldanske ure takoj sprejmemo. - Naslov pove uprava lista pod št. 5638.

Krepkega fanta

za kmetska dela, od 14 do 16 let, sprejmem. 100 Din meseč., hrana in stanovanje. - Naslov pove uprava Slov. pod št. 5645.

Pletilca

samostojnega, ki bi znal delati na Jacquard-pletilnem stroju št. 10 in št. 5, vse moderne stvari, spadajoče v trikotažo, iščem za takoj. Mesto stalno. Hrana in stanovanje v hiši. - **Gojko Veselinović,** trikotaža, Srem. Mitrovica

Zaslužek

Do 500 Din dnevno

agilnim tudi več, sigurnega zaslužka, ki si ga vsak dnevno sam pridrži, nudimo damam in gospodom kot zastopnikom. - Brez kavcije. Kraj neomejen. Za stroške, pojasnila in drugo poslati 10 Din v znamkah na upravo »**Merkur**«, Ljublj.

Pouk

Pripravljam

za ponavljavne izpite iz francoščine in nemščine, tudi konverzacija. Ponudbe pod »**Bouvard**« na upravo.

Čevljarji, pozor!

Otvoritev zasebnega tečaja za gg. mojstre in pomočnike, ki se vrši 3. julija t. l. Interesenti zahtevajte prospekt. Voditelj tečaja **Josip Steinman,** Ljubljana.

Posestva

Hiše

vile in stavbišča, kakor **posestva,** gostilne, trgovine, proda na Kranjskem in Štajerskem Realitetna pisarna, Ljubljana, Kolodvorska 29.

Stanovanja

Meblovana soba

se odda za takoj. Naslov pove uprava lista pod št. 5608.

Opremljena soba

se odda dvema gospodoma. - **Ulica na Grad 7 a.**

Sobo

s kuhinjo event. prazno sobo v mestu ali na periferiji, išče solidna gospodična. - Ponudbe upravi Slovenca pod šifro: »**Gospodična**«.

Sostanovalko

sprejmem za mesečno 150 Din z zajtrkom. - Poizve se v oglas. odd. »Slov.« pod štev. 5643.

Soba

se odda v bližini juž. kol. z elektr., popol. separat., opremljeno s pisarn. ali s stanovanjsko mobilijo, za takoj. - Ponudbe naj se pošljejo pod »Strogo solidno« na upravo »Slov.«

Kupimo

Brzojavni drogi

Kupujem stalno vsako množino brzojavnih drogov: smreke, jelke, bor, od 8 do 12 m dolgosti, od 11 do 14 cm na vrhu. Kupuje se na vseh postajah Slovenije. Obvezne ponudbe od m³ na naslov: Dragotin Korošec, trgovina, Šmartno ob Paki, Gorenje 7.

Borova drva

Kupil bi večjo množino borovih cepanic in okroglic, rezanih na 1 meter dolžine. Drva morajo biti zdrava, bela in suha. Kdor jih ima, naj mi naznani najnižjo ceno. — **Marko Ilič,** tovarna lesene volne, **Novi Sad.**

Vnajem

Trgovino

z mešanim blagom, s prometom najmanj 40 do 50 tisoč Din mesečno, vzamem v najem. - Ponudbe na oglasni oddelek »Slovenca« pod št. 5467.

Gostilno

boljšo, večjo, vezano z delikatesno trgovino, na prometnem mestu Ljubljane, oddam v najem. - Ponudbe pod »Dobra pozicija št. 5584« na upravo »Slovenca«.

Trgovski lokal

ulični, na Mestnem trgu, pripraven za delikatesno trgovino, se takoj odda v najem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »**Delikatesna trgovina**« **št. 5585.**

Prodamo

Radio aparat

triceven Hartley, z vsemi pritiklinami, skoraj nov, poceni prodam. Ponudbe pod »Radio-aparat« na upravo Slovenca.

Trgovsko opravo

pripravno za manufakturo, galanterijo in papir, prodam. Naslov pove uprava pod št. 5609.

Obrt

Radio popravila

vseh sistemov izvršuje strokovno in najceneje **Tehna družba** z o. z., Ljubljana, Mestni trg 25/I.

Klavirje

uglašujem ter popravljam solidno in čisto — grem tudi na deželo. - **Povše Feliks,** uglaševalec klavirjev, Ljubljana - Hotel Lloyd. — Telefon 33-65.

Vrvarske izdelke

najboljše kvalitete kupite najceneje v največji vrvarni v Jugoslaviji: Tovarna motvoza in vrvarna d. d. Grosuplje pri Ljubljani. Komisijska zaloga: Franc Palme, Ljubljana, Gosposvetska c. 7; Celje, Cankarjeva 7 in Maribor, Koroška 8.

Razno

Otomane

630 Din, povzetje 40 več, v zelenem ali rdečem goblenu. Pri večjem odjemu za hotele in prenočišča še popust. Solidno delo. — **Rudolf Sever, tapetništvo, Marijin trg 2**

Selitve

v mestu in na deželo strokovno in najcenejše potom

Slovenia transport

Ljubljana
Miklošičeva cesta št. 36
Telefon št. 2718

Jetika

se zdravi in ozdravi v zavodu dr. Pečnika, Sečovo, pošta Rogaška Slatina. Zahtevajte prospekt.

Slike za legitimacije izvršuje najhitreje fotograf **HUGON HIBŠER, Ljubljana,** Valvazorjev trg. 2583

Elektro - strojni inženjer

z večletno inozemsko prakso, vešč tujih jezikov, **išče primernega nameščenja** v poljubni industriji, v katero bi vložil kot

družabnik 50.000 Din

in pozneje več — Ponudbe pod »Inženjer 40«.

Vino

naprodaj, rdeče in belo, cena 9 do 11 Din, ima

Thierry

Sromlje pri Brežicah.

Izdelovalce orodja

(Werkzeugmacher)

modelne in strojne ključavničarje išče **za takojšen nastop tovarna**

»TITAN« d. d.

KAMNIK pri Ljubljani.

NAJBOLJŠI PREMOG

Cebin Wolfova 1/2

Išče se kompleks nekaj sto oralov

mladega gozda

ležeč ob tekoči vodi, zavarovan pred poplavo, ob dobri vodi. Prednost imajo objekti blizu železnice. - Ponudbe pod **Za 16.582 na Publicitas d. d. Zagreb,** Gundulićeva 11.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah.

ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Tovar. poslopja

ali gospodarska poslopja, preostala po izved. agrarni reformi, blizu železn. postaje, z nekaj desetin oralov zemljišča, želimo kupiti. Prednost imajo objekti, kjer je mogoč priključek na obstoječo elektr. silo z vsaj 100 KS. - Ponudbe pod »**Zgrada**« na **Publicitas, d. d. Zagreb,** Gundulićeva 11.

Gospodinje! - Poskusite

PLAMEN

idealno sredstvo za podžiganje drv in premoga. Zahtevajte PLAMEN pri Vašem trgovcu

Posestvo

pretežno gozdno, ki je nerazdeljeno ter leži v gorskem kraju ob živi vodi, **želim kupiti.** Pogoj dobra avtomobilna cesta in stanovanjska hiša. — Ponudbe pod »**Posjed**« na **Publicitas, d. d. Zagreb,** Gundulićeva 11.

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

Prodam trgovsko hišo v Toplicah

blizu Zagreba, ki ima v prvem nadstropju 4 velike sobe (kuhinjo, kopalnico, sobo za služkinjo, jedilno shrambo), v pritličju pa 2 lokala na ulico, 2 kleti, pralnico in stranske prostore. V bližini je vrt z zidano zgradbo. V mestu ni nikake druge trgovine in si delaven trgovec lahko ustvari najboljšo eksistenco. Cena ugodna kakor tudi plačilni pogoji. Več pove »**Intermissor**«, **Zagreb,** Ilica 52, tel. 21—64—I. 39.

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

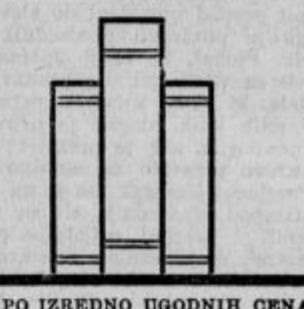

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA K. T. D.

V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Tridesetletna izkušnja dokazuje, da so čaše in aparati znamke **WECK** za vkuhavanje najzanesljivejši in radi tega najcenejši.

Tovarniška zaloga **»WECK«** pri tvrdki *„FRUCTUS", Ljubljana, Krekov trg 10/I. Celje: Josip Jagodič. — Maribor: Karl Lotz.*

Galanterija - Kopalne potrebščine - Nogavice

rokavice za dame, gospode in otroke. Srajce, ovratnike, kravate, sprehajalne palice, dežnike, telovadne majce. — **Kopalne** čepice, čevlje, hlače in oblekce za dame. — **Kompletne potrebščine** za krojače, šivilje, čevljarje, sedlarje in tapetnike — le pri

Josip Petelincu, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika

Mag. št. ad. 20.476/28. — Ref. V.

Razglas

Mestna občina ljubljanska vzame takoj v najem

suho in zračno skladišče

Ponudbe je vložiti pri mestnem gospodarskem uradu do **dne 23. junija 1928 opoldne.**

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 14. junija 1928.

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

34

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

»Šel je k sinu in Bukojemskim,« je odgovoril Pongovski, »sicer sem ga pa že med potjo pomiril, da se ni nič hudega zgodilo.«

Potem jo je pazno pogledal in izjemna, nenavadna prijaznost je razsvetlila njegov sicer mrki obraz s sivimi ostrimi očmi. Stopil je k dekletu, ji položil roko na plave lase in rekel: »Po nepotrebnem se mučiš. V nekaj dneh bodo vsi zdravi! No, no! dovolj je tega! Dolgujemo jim hvaležnost — to je že res! — in zato sem se za nje tudi pobrigal, a končno so to vendarle tuji ljudje, pa še iz precej bednih slojev.«

»Bednih slojev?« je ponovila kakor odmev samo zato, da bi kaj rekla.

»No, seveda. Saj Bukojemski so berači, Ciprianovič pa homo novus. Sicer pa, kaj mi to mar! Odidejo, pa bomo imeli mir kakor poprej.«

Panna Sieninjska je na tihem pomislila, da bo celo primerno, če ostanejo v Belčončki samo trije, a svoje misli ni izrazila na glas.

»Grem,« je rekla, »da poskrbim za večerjo.«

»Pojdi, naša mala gospodinja, le pojdi!« je odgovoril Pongovski. »Ti si pri hiši v veselje, pa tudi v korist.« Nato pa je še dodal: »Reci, naj prinesejo na mizo srebrne krožnike. Pokazati moramo temu Ciprianoviču, da nimajo čedne hišne oprave samo armenci, ki se jim je posrečilo dobiti plemstvo.«

Panna Sieninjska je odhitela v poselsko sobo, a pred večerjo je hotela opraviti še drug, za njo važnejši posel. Iz kuhinje je poklicala dečka in mu rekla:

»Čuj, Vojtušek, skoči v Virombke in povej panu Tačevskemu, da ga gospodična lepo pozdravlja in mu pošilja to-le kučmo. Tukaj imaš groš za pot pa mi ponovi, kaj moraš povedati.«

»Da gospodična pozdravlja in pošilja kučmo.«

»Ne da pozdravlja, temveč da lepo pozdravlja, razumeš?«

»Razumem.«

»No, pa pojdi takoj. Vzemi kožuh, kajti ponoči zopet pritiska mraz. Vzemi tudi pse s seboj. »Lepo pozdravlja« — ne pozabi in pridi takoj nazaj — razen če bi ti hotel gospod dati pismo.«

Ko je uredila to zadevo, je šla v kuhinjo, da se pobriga za večerjo. A tu je bilo že vse gotovo, ker so čakali, da se vrne gospoda z gosti. Nato se je gospodična oblekla, počesala in odšla v jedilnico.

Stari Ciprianovič jo je prijazno pozdravil: njena mladostna lepota ga je bila osvojila že v Jedlinki. Tudi glede sina se je bil že popolnoma pomiril. Zato se je začel z njo, ko so bili vsi sedli k mizi, veselo razgovarjati. Trudil se je celo, da bi s šalami razpršil skrbi, ki so se ji poznale na obrazu in katerih vzroke je pripisoval zadnjim dogodkom.

A dekletu ni bilo sojeno mirno pričakati konca večerje. Takoj po drugi jedi se je prikazal na pragu Vojtušek. Pihal si je v zmrzle prste in zaklical: »Kučmo sem pustil v Virombkih, prosim panjenko, a pana Tačevskega ni več tam, ker se je odpeljal z župnikom Vojnovskim.«

Ko je to slišal pan Pongovski, se mu je zmračilo čelo, naježil je obrvi, uprl v dečka svoje železne oči in vprašal:

»Kaj to pomeni? Kakšna kučma je to? Kdo pa te je poslal v Virombke?«

»Panjenka,« je prestrašeno odvrnil deček.

»Jaz,« je ponovila panna Sieninjska.

Vsi so se ozrli vanjo in prišla je v hudo zadrego a samo za trenutek. Takoj si je pomagala z žensko zvijačo »Pan Tačevski je pripeljal k nam ranjence,« je rekla, »in obe s teto sva ga neprijazno sprejeli. Zato se je razjezil in brez kučme odhitel domov. Zato sem mu poslala kučmo.«

»Res, nisva ga posebno prijazno sprejeli,« se je oglasila pani Vinicka.

Pongovski si je oddahnil in obraz se mu je nekoliko razjasnil. »Prav sta storili!« je dejal. »Tudi jaz bi mu bil poslal kučmo, ker gotovo nima nobene druge.«

A pravični in obzirni Ciprianovič se je zavzel za Tačevskega. »Moj sin,« je rekel, »ni prav nič hud nanj. Sami so ga pozvali na boj in vendar jih je potem prepeljal na svoj dom, jim obvezal rane in jih pogostil. Tudi Bokojemski pravijo isto in so mi zatrjevali, da zna Tačevski izvrstno sukati sabljo: če bi se mu bilo zahotelo, bi jih bil lahko vse drugače nasekal. Ha! Hoteli so mu nauke dajati, pa so sami naleteli na mojstra. Če njegovo veličanstvo kralj res napove Turkom vojno, utegne ta-le Tačevski pri tem veliko zaleči.«

Pongovski je le nerad poslušal te besede. »Te umetnosti ga je naučil župnik Vojnovski.« je slednjič pristavil.

»Gospoda prošta Vojnovskega sem videl samo enkrat, pri žegnanju« je rekel Ciprianovič, »a mnogo so mi pravili o njem še v tistih časih, ko sem bil pri vojakih. Takrat pri žegnanju so ga drugi duhovniki zasmehovali. Pravili so, da je njegovo župnišče prava Noetova barka, ker tam redi vsakovrstna animalia.[1] Vem pa tudi, da je bil slaven sabljač, kakor je zdaj vnet duhovnik. Če je naučil pana Tačevskega tudi svojih čednosti, ne bi želel svojemu sinu nobenega druge amicicije, ko ozdravi.«

»Pravijo, da bo sejm skrbel predvsem za povečanje vojsko,« je rekel pan Gedeon, ki bi bil rad zasukal pogovor v drugo smer.

[1] Živali.

LJUDSKA KNJIŽNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: 23 zvezek: A. Sheehan, Nodlag. Povest irskega dekleta. 24 Din, vez 32 Din — 24 zvezek: A. Marhy, Hanka Lužiško-srbska povest. 22 Din, vez. 30 Din — 25 zvezek: Haggard, Hči cesarja Montezume, 32 Din, vez 42 Din. — Storžek in njegovo burkasto življenje. 14 Din, vez 22 Din. — 27 zvezek: Pregelj, Otroci solnca. 24 Din, vez 32 Din.

Predsedniške volitve v Združenih državah

V Združenih državah ameriških imajo letos volitve predsednika. 4. marca 1929 poteče predsedniku Coolidgeu njegov drugi termin. Prvi torek v novembru bodo zato volitve novega.

Oči celega sveta so obrnjene letos proti Ameriki. Velika in važna mednarodna vprašanja so na tehtnici. Kako se bodo rešila, je odvisno od izida teh volitev. Katoličani celega sveta pa še posebno pazno zasledujejo ta volitveni boj. Letos je namreč prvič v zgodovini Združenih držav med kandidati governer države New York, **Alfred Emanuel Smith**, ki je katoličan in sicer katoličan po prepričanju, mišljenju in življenju.

Za katoliško cerkev v Združenih državah je sicer vseeno, ali je predsednik katoličan ali nekatoličan. Ne bo pa brez važnosti za zunanjo politiko države, zlasti najbližjih sosedov, ako pride na vlado tako važne države mož z vestjo, požlahtnjeno s katolicizmom.

Kako se voli v Združenih državah?

V Združenih državah je vsako leto volitveno leto. Prvi torek v novembru je vsako leto državni praznik — praznik volitve. Ta dan se opravijo vse volitve za vse urade zvezine, deželne in občinske vlade, kakor pač potekajo službe raznim voljenim uradnikom. Za senat in parlament je tako urejeno, da nikdar ne poteče termin vsem obenem, temveč, da ostane vsikdar vsaj polovica starih poslancev, da zbornica ne trpi, ki bi, ako bi se cela zbornica z enimi volitvami spremenila. Tako pridejo vsako leto nekateri v volitev. Tudi imajo razni uradi različne službene dobe. Nekateri so za tri leta, drugi za dve, drugi zopet za štiri, nekateri za pet. Za vse te razne urade se glasuje skupno vsako leto meseca novembra na ta državni praznik. Obenem se pri teh volitvah potom referenduma predloži narodu razne druge zadeve v rešitev, kakor so novi državni, deželni ali občinski dolgovi, nove naprave itd.

Za vse urade zvezine in deželne vlade se pa vsikdar dvakrat voli, za predsedniško mesto pa trikrat, oziroma štirikrat.

Najprej so tako zvane primarne volitve. Te so vsako spomlad. Pri teh volijo posamezne stranke svoje kandidate. Kandidate ne določa strankino vodstvo, temveč jih določajo volivci sami pri primarnih volitvah. Za vsako službo sme nastopiti kot kandidat vsakdo. Treba samo, da predloži vladi gotovo število podpisov državljanov, ki zahtevajo njegovo kandidaturo. Kateri izmed teh kandidatov bo pa za prave volitve strankin kandidat, pa odločajo volivci pri primarnih volitvah. Tako si stojijo za primarne volitve nasproti kandidati raznih strank v stranki sami, pri jesenskih volitvah pa stranke po svojih kandidatih druga proti drugi v boju.

Za mesto predsednika se pa volijo pri primarnih volitvah šele delegati za strankino konvencijo, ki se vrši junija ali julija, kjer se voli — nominira pravijo — skupni kandidat stranke za prave jesenske volitve.

Posamezne države imajo pa še vsaka zase svoje deželne konvencije, kjer si določajo svoj lastni deželni program in kjer se tem delegatom dado navodila, katerega kandidata naj volijo pri skupni konvenciji, ali se jim pa dado proste roke, da volijo po svoji previdnosti kandidata, katerega hočejo.

Prvi torek v novembru so pa prave volitve, kjer narod izbira med temi kandidati, katere so postavile razne stranke za razne urade. Vendar je tudi tukaj izjema glede predsedniškega mesta. Volivci namreč ne volijo direktno predsednika, temveč samo »volivni zbor«, to je delegate, ki se kmalu po skupnih volitvah snidejo in volijo predsednika. Vendar pa morajo ti volivni možje voliti samo kandidata one stranke, ki jih je izvolila. Tako se takoj na dan volitev ve, kateri kandidat je zmagal in časniki kar poročajo, koliko glasov je kak kandidat dobil, dasi jih ni dobil sam direktno, temveč samo njegovi volivni možje. Tako se lahko zgodi, kakor se je zgodilo pri drugi izvolitvi Willsona, da kdo sicer ne dobi večine oddanih glasov, pa je vendar izvoljen ,ker je dobil večino volivnega zbora. Takrat so časniki že razglasili izvolitev republikanskega kandidata Hughesa. Toda v Kaliforniji pa je zmagal en volivni mož Willsonov več, in sicer v distriktu, kjer so volili zvečine sami Dalmatinci, tako je zmagal Willson. Willson je to večkrat pri raznih prilikah poudarjal, da so ga drugič izvolili samo Jugoslovani in odtod njegova naklonjenost napram jugoslovanskim težnjam.

Vsled tega načina volitev je pa jasno, da traja volitveni boj v Ameriki skoraj celo leto. Spomladi je boj med raznimi kandidati po strankah samih, v jeseni pa boj med strankami za končno zmago. V predsedniškem letu pa je še boj pred in med strankino konvencijo med kandidati, kateri bo nominiran, t. j. dobil strankino kandidaturo, kar se prav te dni vrši v Ameriki.

Dve glavni stranki

Sedaj sta v Združenih državah samo dve glavni stranki. Tretja je sicer tudi še, socialistična, ki je pa tako oslabela, da ne pride v splošnih volitvah v poštev. Morda samo pri lokalni politiki nekoliko malo občin. Bivša četrta stranka, prohibicijska stranka, je razpadla, ko je dosegla svoj namen — prohibicijo.

Stranki se imenujeta ena **demokratska**, druga **republikanska**. Vendar sta pa v bistvu obe demokratski in obe republikanski, ker je država demokratska republika in republikanska demokracija. Načelnih nasprotstev ni, kakor so pri nas, ne glede patriotizma, ne glede vere, ne glede oblike vlade. Stranki ločijo samo gospodarska, administrativna in osebna nasprotstva. Ustanovljeni sta glavno za to, da druga drugo nadzirata, ker si politike v demokratski državi brez strank misliti ne moremo. Za volitveni boj sestavi vsaka stranka svojo gospodarsko platformo, svoj program in s to platformo nastopa pred narod in agitira za zmago. Katera ima najboljši gospodarski program in katera najboljši rekord izza svoje vlade, tisti pa zmaga. Ker ne gre za načela, imajo volivci prosto, da se odločijo letos za to stranko, drugo leto za drugo. Tudi lahko volijo kandidate v poljubni stranki. Za en urad lahko volijo moža ene stranke, za drugi urad pa moža druge stranke, kakor kdo hoče. Da bi kdo volil celo listo iste stranke, je malokdaj, ker gleda vsak tudi na osebe, ki kandidirajo. Posebno versko vprašanje, ki povzroča po drugih državah toliko hudih bojev, v Združenih državah ne pride prav nič v poštev. Obe stranki spoštujeti vero svojih pristašev. Obe skušati zato ustrezati raznim veram, da si tako zagotovita tudi njih glasove. Do sedaj se je samo parkrat zgodilo, da je kje kak posamezni kandidat v kakem okraju poskušal zanesti tudi versk ovprašanje v politični volivni boj, ako je mislil, da mu to more pomagati do zmage. Tako skušajo tudi letos posamezni nasprotniki governerja Smitha zavleči v volivni boj tudi boj proti katoliški cerkvi, češ, »Smith je katolik, torej pod kontrolo papeža. S zmago Smithovo bo torej zmagal papizem«. Vendar se je takoj oglasilo veliko vodilnih mož v obeh strankah, ki krepko pobijajo to vmešavanje vere v politiko. Tudi je gotovo, da nobena stranka verskega vprašanja ne bo upala dejati v svoj program. V jeseni med volitvenim bojem je tudi gotovo, da bodo razni posamezni agitatorji v raznih krajih vmešavali v politični boj tudi boj proti cerkvi, ker je bila do sedaj nekaka nepisana postava, da noben katolik ne more biti predsednik Združenih držav in je governer Smith katolik.. Splošno se pa vse stranke in tudi vsi kandidatje boje verskega vprašanja v volitveni borbi, ker predobro vedo, da si s tem veliko več škodujejo, kakor pa koristijo.

Predsedniški kandidatje, kateri so?

Do sedaj je v volitveni borbi za predsedniško nominacijo v demokratski stranki osem kandidatov in v republikanski šest.

Sedanji predsednik Coolidge je republikanec. Stranka je na krmilu že izza žalostnega padca predsednika Willsona, demokrata, katerega je po mirovni konferenci ubila moralno in deloma tudi fizično. Sedanji termin je že njegov drugi, dasi v prvega ni bil izvoljen, temveč je zasedel predsedniški stolec avtomatično kot podpredsednik ob smrti predsednika Hardinga. Do sedaj še noben predsednik ni vladal več kot dve dobi, to pa iz spoštovanja do očeta Združenih držav, George Washingtona, ki je tretji termin odklonil. Ako bi bil Coolidge zopet letos izvoljen, bi bil to prvi predsednik, ki bi služil tri termine. Vendar je narodni sentiment proti tretjemu terminu. Vendar stranka je v veliki zadregi. Proti sebi ima najmočnejšega kandidata, za katerim se zdi, da je vse javno mnenje. Baje še noben kandidat za predsedniško mesto ni imel kdaj za seboj celega naroda tako združenega, kakor se zdi, da ga ima governer Smith. Republikanska stranka pa nima močnega moža, katerega bi poslala v boj proti temu velikanu. Edini, o katerem se sodi, da bi se mogel s Smithom meriti, bi bil Coolidge sam. Toda proti njemu je pa tretji termin. Zato trdijo njegovi prijatelji in voditelji stranke, da to ni tretji termin, ker za prvega ni bil izvoljen. Stranka sama je proti tretjemu terminu. To je pokazala za časa velikega Roosevelta. Ta je zahteval o dstranke tretji termin. Pa ga je stranka sama vrgla raje, kakor bi mu ga bila dala. Sedaj je stvar druga. Stranka nima velikega moža razen predsednika. Zato baje ne bo tretji termin Coolidgejev ,temveč šele drugi. dasi je bil za časa Roosevelta popolnoma isti slučaj, ker je tudi on nastopil prvi termin kot podpredsednik po umoru predsednika Mac Kinnleya.

Že celo leto zato vprašujejo voditelji stranke Coolidgea, naj se izjavi, ali bi sprejel še tretjo kandidaturo. Toda Coolidge je moder mož in ve, da stoji njegova kandidatura na slabih nogah vkljub vsemu spoštovanju naroda, katerega uživa kot predsednik. Zato se še do danes ni jasno izrazil, ali bi bil kandidat ali ne. »Se nisem odločil, da bi kandidiral«, lakonično ponavlja. Tako ne ve nihče, ali bi ali ne bi sprejel nominacije. Njegovi najožji prijatelji pravijo, da on ni kandidat. Če bi ga pa republikanska konvencija vkljub temu nominirala, pa bo gotovo sprejel. V tem slučaju lahko reče narodu, da sam tretjega termina ne išče, temveč ga je samo stranka prisilila, da kandidira.

Najmočnejši kandidat republikanske stranke je do sedaj trgovski minister in velik osebni prijatelj Coolidgejev, Herbet Hoover, tako zvani »egiptovski Jožef« za časa vojne. Do danes ima že nad tri sto delegatov za republikansko konvencijo zase. Ker je vseh delegatov z volivno pravico samo 1100, ima skoraj že večino zasigurano. Hoover je kandidat industrijcev in trgovcev. Nekateri trdijo, da Hoover kandidira za Coolidgea, da bo pri konvenciji vse svoje delegate odstopil Coolidgeu, da je kandidat samo za slučaj, da bi bila konvencija proti Coolidgevemu tretjemu terminu.

Drugi najmočnejši kandidat je Illinoiški governer Lowden. To je kandidat farmarjev. Tudi ta je precej močan in ima zase veliko večino ostalih delegatov. Ker je Coolidgevea politika farmarje precej odbila, pravijo, da bo stranka izgubila vse farmerje, ako bi propadel Lowden.

Drugi kandidati so daleč zadaj in bodo težko prišli vpoštev. Tako bo samo dvoje mogoče, ali bo Coolidge nominiran za tretji termin, ali pa kak »dark horse« — »črn konj« — t. j. popolnoma nov kandidat, na katerega sedaj nihče niti ne misli.

Izgledi demokratske stranke

Demokratska stranka je stranka nižjih slojev. Ta še ni prebolela popolnoma hudega poraza ob Willsonovem padcu. Sedaj se dviga, ker je republikanska stranka zelo zavozila. Na dan so prišli veliki škandali korupcije najvišjih vladnih krogov. Ker je to stranka bogatinov, so v vladi skoraj sami milijonarji. Finančni minister Mellon je tretji najbogatejši človek na svetu. Ti so pa prodajali vladne koristi za svoj osebni dobiček. Tako je minister Hardingovega kabineta, Fall prodal za velikanske dobičke velike oljnate vrelce milijonarju Sinclairu. Demokratska stranka je nekoliko teh krivcev ujela in postavila pred sodišče. Tako je stališče stranke precej omajano. Le velik mož in pa skrajni pritisk na odvisne volivce med uradništvom in delavstvom in pa močna agitacija ji more priboriti v jeseni končno zmago. Nasprotno ima pa demokratska stranka najmočnejšega kandidata, kolikor ga pozna zgodovina. Ako bo Smith res nominiran, bo imela republikanska stranka težko stališče. To je mož briljantnega značaja, silno simpatičen, silno zmožen in s krasno preteklostjo. Tudi ga neka posebna sreča spremlja vsa dolga leta njegovega političnega življenja. Vse je dosegel vsikdar, kar je hotel. Najštevilnejša država ga je že štirikrat izvolila za svojega governerja. Njegovo življenje je tako čisto, da mu tudi naječji nasprotniki niti praška greha ne morejo očitati. Poleg tega je tudi izboren govornik in veliki duh, ki zna nastopati tako prepričevalno, da ga do sedaj ni prekosil še nihče.

Americanus

Glavobol

vseeno ali kot posledica prehlada, razburjenosti, napornega dela, ali pa preobilo zavžitega alkohola in nikotina, se lahko ublaži in odstrani. Vzemite priznane

Aspirin tablete

in kmalu začutite blagodejen vpliv. Pri zobobolu, trganju v ušesih, influenci, revmatizmu, nevralgiji in vročini so Aspirin-tablete slavnoznane.

Zahtevajte vedno originalni omot „Bayer" z modro-belo-rudečo varstveno znamko.

BAYER

Rudyard Kipling:

Poganka

Njen oče je bil Sonu, gorjanec na visokem pogorju Himalaje. Jadeha je bila njena mati.

Nekega leta je koruza slabo obrodila in dva medveda sta prebila noč v bližini naselbine na opijevem maku tik nad kotgarhsko dolino. Zato sta Sonu in Jadeha pozimi postala člana angliikanske cerkve in sta nesla svoje dete doli v misijon h krstu. Kotgarhski pastor ga je krstil za Elizabeto in za Lizboto so jo klicali himalajski gorjanci.

Kesneje je prišla kolera v kotgarhsko dolino in je pobrala Sonuja in Jadeho. Lizbeta pa je postala na pol dekla, na pol družica ženi takratnega kotgarhskega pastorja. Dorasla je in se je razvila v lepo mladenko. Če gorjanska mladenka tako lepo dorašča in se razvija, je vredna tudi petdeset milj hoda po grdem hribovitem svetu, da jo moreš videti.

Lizbeta je imela grški obraz — enega izmed onih obrazov, ki jih tako često slikajo in upodabljajo, vidiš ga pa tako redko. Bila je blede slonokoščene barve in za svojo raso posebno velika. Imela je čudovite oči.. Da ne bi bila oblečena v grdo platno, ki si ga je izprosila od misijonarjev, pa bi bil mislil, kadar si jo nepričakovano srečal na gorskem pobočju, da vidiš pravo, resnično Diano starih Rimljanov, ki odhaja na lov na jelena .

Lizbeta je bila zgodaj krščena in se krščanstvu ni izneverila, ko je dozorela v ženo, kakor se to često dogaja pri mladih ženah iz teh gora. Njen lastni rod jo je mrzil, ker je postala, kakor so rekli, bela žena in se je umivala vsako jutro. Pastorjeva žena pa ni vedela, kaj bi z njo počela. Ni lahko ukazati postavni boginji, visoki 6 čevljev, naj pomije kuhinjsko posodo.

Lizbeta se je igrala s pastorjevo deco in je hodila v nedeljsko šolo. Prečitala je vse knjige, kar jih je našla v hiši pri pastorjevih in je postajala od dne do dne lepša in lepša, kakor vila v pravljici. Pastorjeva žena je rekla, naj bi šlo dekle v Simlo v službo za dojiljo ali postrežnico ali za kaj drugega bolj »nobel«. Toda Lizbeta ni marala za službo. Bila je srečna in zadovoljna, kjer in kakor je bila.

Kadar so prišli tujci v kotgarhsko dolino — malokdo je ta čas zašel v to pogorje — se je Lizbeta skrila in zaprla v svojo sobo, ker se je bala, da bi je ne vzel s seboj v Simlo ali kam drugam v neznani svet.

Dva meseca potem, ko je dopolnila svoje 17. leto, je Lizbeta šla na izprehod. Ne tako, kakor hodijo angleške dame — eno miljo in pol prav počasi peš tja, nazaj pa z vozom. Šla je dvajset, trideset milj daleč in to brez pota in markacije, čez drn in strn, po skalah in strmem pobočju, med hotgarhsko dolino in Narkundo. Tokrat se je proti sicerjšnji navadi vrnila šele zvečer, ko se je že zmračilo. Pritekla je navzdol po vratolomnem skalovitem pobočju v dolino z nečem težkim na rokah in preko levega ramena.

Pastorjeva žena je ravno dremala v naslonjaču v sprejemnici, ko je Lizbeta vstopila z bremenom, vsa zasopla in izčrpana. Položila je težki predmet na zofo in je rekla:

»To je moj mož. Našla sem ga ob cesti Baghi. Hudo se je udaril, revež! Stregli mu bomo in ko mu bo odleglo, ga bo tvoj mož z menoj poročil!«

To je bila prva Lizbetina beseda o ljubavi in o svetem zakonu. Pastorjeva žena je kar onemela od začudenja. Toda najprej je bolnik na zofi rabil postrežbe. Bil je to mlad Angležin njegova glava je bila odrta do kosti od nekega ostrega predmeta. Lizbeta je povedala, da ga je našla na pobočju nad cesto Baghi in kako ga je sama prinesla do doma. Težko je sopel in ni se zavedel.

Položili so ga v posteljo in stregel mu je pastor, ki je razumel nekaj o medicini. Lizbeta je čakala zunaj pri vratih za slučaj, da bi jo klicali. Povedala je pastorju, da je to njen mož in da ga hoče poročiti. Pastor in njegova žena sta jo grajala in svarila, naj se vendar ne obnaša tako nespodobno, posebno ne v navzočnosti bolnika. Lizbeta ju je mirno poslušala do konca, da sta izgovorila in je ponovila svoj prejšnji predlog.

Pastor je vedel, da je treba precejšnje porcije prigovarjanja in krščanskega nauka, da preženeš iz gorjanca one necivilizirane živalske in orientalske instinkte, kakor je to ljubezen na prvi pogled. Lizbeta, ki je našla moža, kakor si ga je želela, ni mogla razumeti, zakaj naj bi molčala vpričo svojega izvoljenca. Kaj še! Tudi se ni marala umakniti iz sobe kar tako na povelje! Ona bo sedela pri njem in mu stregla, dokler mu bo toliko odleglo, da jo bo mogel vzeti za ženo. To je bil njen program.

Po prestani štirinajstdnevni vročici je mladi mož toliko prišel k sebi, da je našel zvezo s prejšnjimi dogodki. Zahvalil se je pastorju, njegovi ženi in Lizbeti — zlasti seveda Lizbeti — za prijaznost in postrežbo. On da je popotnik, orientalski popotnik, in da je prišel iz mesta Dehra Dun nabirat rastline in lovit metulje po pogorju Simla. Nihče daleč okrog zato ni vedel o njegovem odhodu, kdaj in kam je šel. Bržčas je padel pri plezanju v skalah, ko se je stegnil, da doseže redko praprot na preperelem štoru, njegovi kuliji pa so jo s prtljago in šotorom kar jadrno odkurili odtod. Ko se bo malo okrepil, bo prišel zopet v Simlo. Plezanja pa da ima za enkrat dovolj.

Nič kaj ni bilo videti, da bi se mu mudilo domov in polagoma je okreval popolnoma. Lizbeta se je še upirala vsem dobrim in lepim nasvetom pastorjevim in njegove žene. Zato je pastor pozval Angleža na pogovor med štirimi očmi in mu je povedal, kako je z Lizbetinim srcem. Mladi mož se je nasmejal prav iz srca. Vse to da je pray... ljubeznjivo od mladenke in zelo... romantično... doživetje. Žal da se je že zaročil z drugo doma na Angleškem in zato se boji, da iz novega znanja ne bo kaj prida. Seveda pa bo do mladenke kar se da obziren.

To je tudi bil. Prijetno je bilo Lizbeti govoriti na srce, sprehajati se ž njo, in pripovedovati ji lepe stvari, dobrikati se ji in dajati ji sladka imena. Toda zanj je bila to samo igra, šala; za Lizbeto pa vse na svetu. Kako je bila srečna teh poslednjih štirinajst dni, da je našla moža, kakršnega si je želela!

Divjakinja po rodu in vzgoji, si ni prizadevala, da skrije svoja čustva in Angležse je na tem zabaval. Ko je končno odhajal, je odšla Lizbeta ž njim daleč na pogorju, do Narkunde... Bila je nesrečna in potrta v dno duše...

Pastorjeva žena, ki je bila dobrega srca in ni marala ne hrupa ne joka, je skrivaj prosila mladega Angleža, naj reče Lizbeti, da se bo vrnil in jo vzel za ženo.

Svečano razpoloženje

v **Bukarešt**, 19. jun. (Tel. »Slov.«) V sredo dopoldne se začne konferenca zunanjih ministrov držav male antante. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je danes popoldne ob petih dospel v Bukarešt v spremstvu svoje soproge, jugoslovanskega poslanika v Pragi in češkoslovaških časnikarjev. Na kolodvoru so ga sprejeli Titulescu s soprogo in z večjim številom uradnikov zunanjega ministrstva. Jugoslovanski časnikarji so dospeli v Bukarešt že danes dopoldne. Jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Marinkoviča pričakujejo v Bukareštu jutri zjutraj. Konferenca male antante bo trajala tri dni.

Oficijelni organ romunske vlade »Vitorul« piše, da politiko male antante prisrčno vodijo skupnost interesov in zvestoba v medsebojnih odnošajih. Konference male antante so samo manifestacije te skupnosti interesov in so tudi zelo potrebne napram onim, ki se udajajo napačnim iluzijam, da je eksistenca male antante oslabljena in da je njen cilj že izpolnjen. Potreba sestankov je danes še mnogo nujnejša kakor prej, ker se delajo poskusi, da bi se dosegla revizija mirovnih pogodb, kar se mora preprečiti.

Voja Marinković odpotoval. Danes je odpotoval v Bukarešt zunanji minister dr. Voja Marinković. Spremili so ga poleg njegove soproge gg. Pelivanović, Subotič in Ante Pavelič. Snoči je odpotoval v Bukarešt češkoslovaški poslanik g. Šeba.

Časnikarji v Bukarešti. Davi ob 9 so prispeli v Bukarešt jugoslovanski časnikarji. Sprejeli so jih njih romunski tovariši. Nastanili so se v »Atene-Palast hotelu«, kjer so se nastanili tudi ministri.

Zopet zmagala levica

v **Pariz**, 19. junija. (Tel. »Slov.«) V francoskih parlamentarnih komisijah so stranke levice danes zopet dosegle nove triumfe. V zunanjepolitični komisiji je bil socialistični poslanec Paul Boncour izvoljen za predsednika z aklamacijo, v finančni komisiji pa poslanec Malvy s 27 glasovi proti 14. Loucheurjeva skupina je tudi tokrat tvorila jeziček na tehtnici, ter je sklenjeno glasovala za stranke levice. V finančni komisiji so desničarske stranke svoji nevolji radi neuspeha pri volitvah dale duška s hrupnimi demonstracijami. Na hodnikih so te demonstracije živahno komentirali. Govori se o možnosti, da bo nastala resna kriza in v dobro informiranih krogih hočejo vedeti, da je Poincare, ko so ga obvestili o vedno večjem razpadanju koalicije, ki jo je ustvaril on, odločen izvajati iz tega konsekvence.

Ženske konkurirajo

v **London**, 18 .jun. (Tel. Slov.) Gdč. Mabel Boll hoče sedaj, ko jo je konkurentinja Erhard prehitela, kot prva ženska preleteti Atlantski ocean iz Evrope v Ameriko in bo v to svrho odpremila letalo »Columbia« z ladjo v Southampton. Miss Erhard je prejela že tisoče brzojavnih čestitk, med njimi tudi od predsednika Coolidgeja. V časopisih je izjavila, da ji je bil polet povsem v zabavo, da pa zahtevajo poleti preko Oceana najstrožjo pokornost instrumentov. Ves čas poleta je imela samo eno uro lepo vreme. Nad morjem je morala često leteti v višini 1000 čevljev.

Sirovy nas obišče

v **Praga**, 19. junija. (Tel. »Slov.«) Koncem junija odpotuje češkoslovaški šef generalnega štaba Sirovy v Jugoslavijo, da se udeleži odkritja spomenika na Cer-planini. Ostal bo v Jugoslaviji približno en teden in bo obiskal Belgrad, Ljubljano, Zagreb, Kragujevac in Skoplje. V Kragujevcu bo obiskal 22. pešpolk, ki ima ime »češkoslovaški pešpolk«.

Znamenite izkopnine

v **Teheran**, 19. jun. (Tel. »Slov.«) Nemški arheolog profesor Hertzfeld, ki se nahaja v službi perzijske vlade, je naletel pri izkopavanju v bližini mest Persepolis in Širas na ogromno podzemeljsko palačo. Dosedaj so ugotovili kip Cira Velikega, ki nosi rimske napise. Izkopavanja se nadaljujejo.

———

Costes in Le Brix sta se sprla. Listi poročajo, da je prišlo med obema znanima francoskima letalcema Costesom in Le Brixom, ki naj bi skupno poletela v Ameriko, do nesporazuma. Oba pravita, da bosta letela v Ameriko vsak zase.

Varšava ne odgovarja Moskvi. Tukajšnji diplomatski krogi so mnenja, da se poljska vlada po noti, katero je izročil Čičerin poljskemu poslaniku v Moskvi Pateku, ne bo tako hitro posvetovala in bo nanjo odgovorila šele v doglednem času.

Češki kapital v Ptuju. Češkoslovaške tvornice »Fluss« nameravajo v Ptuju ustanoviti novo tekstilno tvornico, ki bo delala v začetku z 200 vreteni.

Diplomatsko potovanje. Kakor se poroča s francoske uradne strani, potovanje generalnega tajnika Quaia d'Orsaya v London nima političnega značaja.

Če ne popuste - bo pel poslovnik

n **Belgrad**, 19. junija. (Tel. »Slov.«) Stjepan Radić je danes dopoldne pozval k sebi časnikarje in jim dal sledeče obvestilo: Če nam bo g. Marinković navedel za ratifikacijo nettunskih konvencij takšne razloge, ki bi jih objektivno presojajoč človek lahko smatral za važne, in če bi bila ta dejstva tako resna, bi tudi mi pristali na to, ker bi ljubezen do države imela prvenstvo tudi pri opoziciji. Mi čakamo na Marinkovičevo vrnitev in bi morali imeti v soboto z njim sestanek. Mislim, da se ta sestanek še ne bo vršil v soboto, ker bo g. Marinković preveč utrujen. Vsekakor ga bom prosil za sestanek za pondeljek.

Zdi se pa, da hoče opozicija na vsak način sabotirati delo skupščine, saj je odbila vsak pameten sporazum z večino, ki je do skrajnosti popustljiva. Včeraj je postavila pogoje, ki bi jih morala sprejeti vsaka opozicija, ki bi imela količkaj volje za sporazum in za normal. delo v skupščini. Dokler se ne stilizira sporazum, je rekla vladna četvorka, naj opozicija opusti obstrukcijo. Opoziciji pa se da jamstvo, da se za časa sporazuma poslovnik narodne skupščine ne bo spremenil. Nadalje, da da Marinković svoj pristanek, da da informacije opoziciji, zakaj se dajo nettunske konvencije na dnevni red. Vlada pristane tudi na to, da se izberejo vsi tisti nujni predlogi opozicije, ki jih opozicija smatra za najnujnejše in da se tudi o teh doseže sporazum. Vsebina sporazuma naj bo ta, da se izčrpa današnji dnevni red in vse tisto, kar se izvrši v zakonodajnem odboru, kar je v zvezi s posojilom, zakonom o dalmatinskih agrarnih odnošajih, nettunske konvencije, zakon o pobijanju korupcije, zakon o razdolževanju kmetov. Za opombe pred dnevnim redom naj se čas maksimira na eno uro. Prvi podpredsednik narodne skupščine naj se takoj izvoli.

Opozicija tega ni sprejela, dasiravno se da iz tega razvideti skrajna popustljivost vladne večine. Če ne pride do sporazuma, pravijo radikali, pride po končani obtožbi proti dr. Subotiču sprememba poslovnika takoj na dnevni red.

Besedičenje v skupščini

n **Belgrad**, 19. jun. (Tel. Slov.) Današnja seja narodne skupščine se je pričela ob 10. dopoldne. Zapisnik je prečital tajnik Bedjanič v slovenskem jeziku. K zapisniku so govorili Ivan Pucelj (SKS), Novica Šavljič (zemlj.), Drljević (HSS) in Košutič (HSS), ki je napadel dr. Hrasnico, češ da se še vedno imenuje beg, dasi se po ustavi ne bi smel tako imenovati. Nato je govoril Stjepo Kobasica, ki je obsodil opozicijo, češ da zavlačuje in sabotira pravo skupščinsko delo in da stane državo to sabotiranje nad 1 milijon dinarjev. Večina je to izjavo burno odobravala.

Nato je govoril k nettunskim konvencijam Svetozar Pribičević, češ da se narodni skupščini še ni sporočilo kraljevo pooblastilo za ratifikacijo, dasiravno so ga nekateri listi že priobčili.

Pred dnevnim redom je govoril poslanec Pucelj o nekem belgrajskem listu, ki hvali pravoslavno in zapostavlja katoliško cerkev. Pucelj je hvalil svojo vernost. Po govoru se je takoj obrnil k dr. Kramarju in se mu prijazno nasmehnil. Dr. Kramer je razumel in mu istotako s prijaznim nasmehom odzdravil.

K dnevnemu redu je govoril radičevec Jelašič. Med njegovim govorom je prišlo do burnih prizorov. Ob 1. se je seja prekinila in se je nadaljevala popoldne ob 5. K poslovniku je govoril Stj. Radič, k dnevnemu redu pa radičevci Pavlović, Klajič in Krnjević. Štirje govorniki, ki jih je predsednik pozval, se niso oglasili, med njimi dr. Pivko. Ob 9. se je seja zaključila. Prihodnja se vrši jutri dopoldne.

———

Radiča je preiskati

n **Belgrad**, 19. junija. (Tel. »Slov.«) Danes popoldne ob 6 je poklical Puniša Račić v ministrsko sobo časnikarje in jim dal sledeče informacije: Predsedniku narodne skupščine bom predložil nujen predlog, ki ga je podpisalo 23 poslancev vseh klubov vladne večine. Predlog se glasi: »Danes 19. junija je Stjepan Radić, narodni poslanec, na skupščinski seji dobil besedo k poslovniku. Pri tej priliki je žalil narodno skupščino, ker jo je imenoval govedo. Da se zaščiti dostojanstvo narodne skupščine in njenih članov, da se čast narodnih poslancev zavaruje pred žalitvami, Vam, gospod predsednik, predlagamo: 1. Da zdravnik preišče g. Stjepana Radiča in potrdi, ali je v normalnem stanju ali ne, ker je njegovo dosedanje postopanje tako, da dvomimo, ali je normalen človek. 2. Ako zdravniki ugotovijo, da je Stjepan Radić normalen, potem zahtevamo, naj se po skupščinskem poslovniku najstrožje kaznuje.« Ta predlog bom predložil predsedniku narodne skupščine. Ne vem pa, če ga bo sprejel.

G. Puniša Račić je predložil predlog skupščinskemu predsedniku dr. Periču, ki ga je pa odklonil, češ, da skupščinskemu poslovniku ne odgovarja.

Drobne vesti iz Belgrada

n **Belgrad**, 19. jun. (Tel. Slov.) G. dr. Korošec je imel danes daljšo konferenco s predsednikom vlade g. Vukičevičem, ki je trajala od 11 do 12. G. Ljuba Davidović je bil od 10. do 11. v avdienci pri Nj. Vel. kralju. Ko je odhajal iz dvora je dejal časnikrajem: »Bil sem v dvoru radi svojih stvari. Z Nj. Vel. kraljem sem govoril tudi o zadevah v parlamentu.« — Bivši italijanski poslanik na našem dvoru g. Bodrero je z orient-ekspresom odpotoval v Italijo. Novi italijanski poslanik Galli je nastopil svoje mesto. —Drugi podpredsednik narodne skupščine g. dr. Halil beg Hrasnica je odpotoval na Dunaj radi zdravljenja, tako da mora skupščinske seje voditi sam predsednik g. dr. Perič.

Prevedba staroupokojencev.

n **Belgrad**, 19. jun. (Tel. »Slov.«) Poslanec Žebot je dobil na svojo intervencijo v zadevi prevedbe starovpokojencev bivše juž. železnice danes obvestilo, da se bodo prevedli kronski vpokojenci na dinarske po čl. 17. rimskega sporazuma. V komisiji, ki bo to vprašanje uredila, sta Slovenec dr. Kavčič iz prometnega ministrstva in inspektor Biuskovič iz finančnega ministrstva.

Samoumor. Danes je na klopi v Zrinjevcu popila steklenico lizola Marija Kmetec roj. Vičič iz krškega okraja. Prepeljali so jo v zakladno bolnico, kjer so ugotovili, da je njena rešitev skoro izključena. Vzrok poskušenega samomora je neznan.

Župan toži poslanca. V nedeljo dopoldne je bil na Trešnjevcu v Zagrebu delavski shod, na katerem je govoril poslanec Krndelj. V svojem govoru je navajal, da je bil zagrebški župan Heinzel predsednik sindikata industrijcev, ki se bori proti delavcem. Župan Heinzel je radi tega proti Krndelu vložil tožbo radi žaljenja časti.

Z ukazom ministrstva pravde je bil imenovan za predsednika banskega stola v Zagrebu Anton Kovač, dosedanji podpredsednik, pristaš samostojnih demokratov.

Dunajska vremenska napoved za 20. junij: Menjaje oblačno, temperatura malo izpremenjena, nezanesljivo vreme.

Novosadska vremenska napoved. Deloma oblačno. Deževalo najbrž ne bo.

Francoz o Sloveniji

Francoski publicist **Maurice Pernot** popisuje v »Journal de Debats« svoje vtise iz Slovenije.

»Ne zapustite naše države«, mi je dejal v Belgradu g. dr. Korošec, »ne da bi se ustavili nekaj dni v Sloveniji«. Poslušal sem ta nasvet in ni mi žal. Ustvaril sem si večjo jasnost o nekaterih notranjepolitičnih problemih Jugoslavije in bolje sem razumel goreč patriotizem, ki vlada in napolnjuje slovensko dušo.. Predvsem sem našel v tej lepi in bogati pokrajini zadružno poljedelsko organizacijo, za katero bi jo zavidale najmodernejše države našega zapada.

Slovenija je tipično katoliška dežela. Pod starim režimom so bili visoki funkcijonarji Nemci; dunajska politika je ovirala nastanek pomembnejšega domačega meščanstva... Samo svetna duhovščina se je rekrutirala izključno iz dežele. Tako je tudi le duhovščina vzdrževala narodne tradicije. Odtod tudi nadmočen vpliv Slovenske ljudske stranke, njenih političnih koncepcij in njenih organizacij. Slovenska ljudska stranka naslanja svoje delo na bivšo krščansko socialno stranko. Zvesta direktivam dr. Luegerja in njegovih pomočnikov gre predvsem za tem, da dvigne socialni in gospodarski položaj kmeta in obrtnika z zakonodajnimi reformami in z razvojem zadružnih organizacij. Tudi danes še se naslanja Slovenska ljudska stranka predvsem na podeželske moči in dolguje svojemu socialnemu delu večino svojega vpliva. Brani se verskega značaja, četudi se rekrutira samo iz katolikov. Toda kader, v katerem zbira in organizira svoje volivce, je v prvi vrsti gospodarski. Letno poročilo iz l. 1927, ki ga imam pred očmi, našteva nič manj kot 524 organizacij, ki jih kontrolira stranka: kreditne zadruge, prodajalne, konsumi, mlekarne itd.«

Splošno gospodarstvo dežele, pravi Pernot, je ta režim zelo blagoslovil. Predvsem ima vpliv nanj doma prihranjen kapital, dočim je v drugih pokrajinah izročen kmet bankam. Nato opisuje kmetijsko stanje, kateremu je v prvi vrsti pripomoglo do sedanje višine zadružništvo.

Slovenski demokrati se Pernotu niso mogli bolje predstaviti kot so se. »Ko sem vprašal nekega vodjo demokratske stranke, naj mi definira svoj program, mi je odgovoril: »Predvsem smo antiklerikalni... Mi zamerimo Korošcu in njegovim pristašem ,da delajo umetno mejo med kmetskim in mestnim prebivalstvom in podpirajo na tak način antagonizem, škodljiv narodnim interesom...«

Koalicije je treba

Bistvena lastnost samostojnih demokratov je n e s r a m n o s t. Tolika je in tako brezobzirna, da strmiš nad njo. To tipično svojstvo SDS ni slučajno in ga stranka sama sistematično goji, ker je to njeno najcenejše, pa najuspešnejše orožje. Nobena politika ni božanje z rokavicami in vsak političen boj prinaša sam po sebi nekaj trdote. Toda takih metod, take nesramnosti, s kakršno nastopa ta stranka v svojem političnem boju, ne najdeš zlepa.

Z nesramnostjo, grožnjami, vpitjem, z lažmi, demagoštvom in s svojim nesramnim tiskom dajejo pravec političnemu mišljenju umsko nesamostojnih ljudi. Naš človek je v družbi političnih ali verskih nasprotnikov kar nekam plah in potrpežljivo prenaša njihove napade. Po drugi strani pa — kdo še ni bil priča? — en sam zagrizen nasprotnik v železniškem vagonu, v gostilni ali kjerkoli v družbi, pa začne udrihati po »klerikalcih« in vladi.

Posebno poglavje tvori nesramnost te stranke v uradniškem vprašanju. Državni uradnik je bil za časa strahovlade teh ljudi navaden suženj in odvisen od njihove neusmiljenosti. Biti pristaš SLS, biti Slovenec — vse to je bilo takrat nevarno za uradnika. Jugoslovanstvo, patriotizem, lojalnost do dinastije, ustavovernost — vse to je takrat vzela v zakup SDS, katere parola je bila: kdor ne prizna nedotekljivosti ustave, kdor ne zataji svojega naroda in proglasi vseh jugoslovanskih narodov za eno samo »jugoslovansko nacijo«, ta ne more biti državni uradnik! Koliko so bile vredne te fraze, se vidi iz sedanjega defetističnega in protidržavnega delovanja SDS.

In naši ljudje so molčali in trpeli. Prehuda je bila beda, prevelika dolžnost do družine. Bili so težki, dušeči časi: stene so imele ušesa in vsaka beseda se je pretehtala. Nihče se ni upal ziniti zoper vodilne demokratarje, kaj šele javno razpravljati proti vladni stranki, ministrom in proti vladi. — To pravico pa daje demokratom njihova nesramnost. Že tretje leto je njihova stranka v opoziciji in kmalu bo leto, kar je SLS v vladi. Po vzorcu SDS bi se morale zdaj vloge zamenjati, toda kakšna razlika! O »strahovladi« sedanjega režima ve samo »Jutro« poročati. V resnici ne more biti o preganjanju uradništva nobenega govora. Toda demokratski nesramnosti vse to ne zadostuje; demokratski uradnik med svojo službo, v uradu, zabavlja čez vlado, pljuje na svojega resortnega ministra in psuje samega predsednika vlade. Vse po nauku: »Udrihaj, pljuj, obrekuj, bodi nesramen, ni vrag, da bi se kaj ne prijelo! Ko pride SDS zopet na vlado, me bo za mojo nesramnost že kako nagradila, »klerikalci« so pa itak preneumni, da bi se maščevali nad menoj.«

Ko je SLS kot vladna stranka in kot voditeljica slovenskega naroda pred kratkim objavila v »Slovencu« dobrohoten poziv državnemu uradništvu, da mu ne jemlje svobode prepričanja in da ga ne goni zgrda v svojo stranko, pač pa da apelira na uvidevnost drž. uslužbenstva, da se uradnik kot izvrševalec ljudske volje ne sme oddaljiti in odtujiti svojemu ljudstvu, ki stoji po veliki večini v taboru naše stranke, — huronsko vpitje v liberalnem časopisju!

S tako svojo nesramnostjo straše in tišče k tlom naše uradništvo. Mi pa pozivamo drž. uradništvo, da se vzdrami in osrči. Ne bojte se, lev še renči, toda je že na tleh in se ne bo več dvignil. Zavrnite nesramnost naših nasprotnikov s samozavestjo in odločnostjo! Ne čakajte povratka gnilega PP-režima, zakaj mrtveci ne oživljajo!

Slučaj dr. Spillerja

»Jutro« ni v zadregi; ker nima o trgovinskih pogajanjih z Avstrijo kaj pisati, piše raje o »klerikalcih«; ker je konec demokratske strahovlade nad uradništvom, piše o »klerikalnem« preganjanju. Da pa dobi gonja vsaj malo verjetnosti, pogreva zopet Spillerjev slučaj.

Ne bi odgovarjali, če bi ne šlo za dokaz, kako se »Jutro« igra z uradništvom. Dr. Spillerja namreč prikazuje kot luč, ki je znana po svojih spisih tudi izven mej Slovenije... »Jutru« naj se zahvali dr. Spiller, če moramo tu citirati kritiko zagrebškega univerzitetnega prof. dr. Ogrizka o njegovem delu »Planšarstvo in kmetijstvo na naših planinah«. Hvali g. Lustiča, g. inž. Presla, g. Pevca; ko pa pride do Spillerja, pravi, »da so tu poglavja, približno točno prevedena iz izvrstne knjige dr. Spanna, nemškega profesorja, ne da bi bil avtor citiran!« »In tako sem to delo nejevoljno odložil, obžalujoč, da o njem ne morem poročati kolegu dr. Spannu, zaslužnemu in izvrstnemu bavarskemu učenjaku.«

»Jutru« naj se dr. Spiller zahvali, če ga tu vprašamo, ali ni bila njegova enostavna dolžnost, da je izvršil nekaj komasacij in se brigal za planšarstvo! Zato je bil nastavljen. Dalje naj se zahvali, če bomo prisiljeni v številkah dokazati stroške tega dela.

Glede g. I v a n a P o k o r n a zadostuje, da pribijemo, da je bil ves čas odlično kvalificiran, da ima po oblastni uredbi vso zakonito kvalifikacijo in da je bil sam dr. Spiller, ki ga je predlagal v I. VII.! Če pa se je pri dr. Spillerjevih pristaših organiziralo nekaj protestov njemu v prid — ali je to pri demokratih kaj čudnega?

☐ **Samo še danes do 12 se sprejemajo v mestnem vložišču prošnje reflektantov, ki bi želeli hišico v I. oziroma II. koloniji.** Podrobnosti smo objavili že v četrtkovi in nedeljski številki »Slovenca« (dne 14. in 16. junija).

☐ **Neznosen prah.** Po Aleksandrovi in Kr. Petra cesti se dvigajo celi oblaki prahu, posebno odkar vozijo mestni avtobusi. Stanovalci ob teh cestah so zelo prizadeti, ker jim ves prah gre v stanovanje. Pa tudi potniki morajo kar na debelo požirati ves ta prah. Morda bi se dala zadeva tako urediti, da bi mestna občina gotove dni v tednu škropila navedene ceste, po katerih vozijo mestni avtobusi.

☐ **Ljudski oder v Studencih se je v nedeljo** prav posebno izkazal. Uspeh predstave »Lurške pastirice« je bil presenetljiv. Dvorana z balkonom in galerijami nabito polna. Pa ne samo publika, tudi otroci-igralci zaslužijo hvalo. Za veliko vzgojno delo moramo delavnemu kat. slov. izobraževalnemu društvu v Studencih zares čestitati.

☐ **Pašičev salonski voz razpada.** Pred približno petimi leto so naredili pokojnemu Pašiču v Nišu lep salonski voz. G. Pašiču pa oprema nikakor ni bila po godu. Kaj sedaj? Poslali so salonski voz v tukajšnjo delavnico drž. železnic, da se na novo preuredi in popravi. Izkazalo pa se je kaj kmalu, da ni bilo nazpotrebnejšega — potrebnih kreditov. Stari Pašič pa je medtem umrl. Že pet let je minilo torej, odkar so poslali Pašičev salonski voz v tukajšnje delavnice. Če bi se salonski voz lepo preuredil in popravil, bi imel prostora za 70 oseb. Nekaj časa so se sicer železničarji bavili z mislijo, da bi sami nabrali potrebno vsoto za popravo in podarili voz prestolonasledniku Petru. Misel pa je padla v pozabljenje, salonski voz pa stalno spominja naše železničarje na starega Pašiča.

☐ **Tako je, če se ne razumeta.** Bogomir M., delavec v pivovarni »Union«, je kar na lepem na dvorišču hiše v Grajski ulici št. 2 strgal svoji ženi iz rok jopo, ji snel ruto, vzel delavsko knjižico in še 70 Din. Pa je šel. Prišel pa je ponj stražnik, ki mu je ovadeni B. M. vse lepo priznal, obenem pa odkril vzroke temu svojemu postopanju. To je storil radi tega, ker mu je bila žena kar na tihem odpeljala pohištvo. Maščevati pa se je vendar moral...

☐ **Tri mesece star fant, zdrav in čvrst, se odda** kakšnemu posesnику. Naslov se izve v uredništvu.

☐ **Policijska kronika.** Dnevno poročilo poveljstva tukajšnje varnostne straže vsebuje tri aretacije (radi razgrajanja, suma tatvine in prostitucije ter tajne prostitucije) ter več prijav (žaljenja javnih organov, ogrožanja osebne varnosti, avto-reda, cestno-policijskega reda, pasjega zapora, prekoračene zapiralne ure in krošnjarjenja).

☐ *Gojzerji in strapac čevlji Ia kvalitete, Karo, Maribor, Koroška 19.*

Celje

⊘ **Roke proč od slovenskih otrok!** Zadnje tedne se je pričela s strani celjskih Nemcev organizirana akcija za nemško ljudsko šolo. Zlasti Gaberje in Ostrožno, pa tudi drugi kraji okoli Celja in seveda Celje samo, so predmet živahne agitacije za nemštvo. Znana so nam imena najvnetejših agitatorjev in poskrbeli bomo, da dobijo za svoje delo primerno lekcijo. Nečuvena sramota je, da se sinovi slovenskih mater usužnjujejo elementom, ki smatrajo sedanjo dobo za primerno, da obnove pri nas čase südmarkovstva in schulvereina. Za skledo leče — služba pri nemčurskem kapitalistu — prodajajo lepoto svojega jezika in ga zamenjavajo s tipičnim nemškutarskim žargonom. Na grob svojih slovenskih staršev pljujejo, ko svojo deco prodajajo eksponentom pangermanstva, ki uživajo gostoljubnost naše države in se jim dobro godi sredi nacijonalno tolerantnega slovenskega ljudstva. Poleg teh žalostnih janičarskih kreatur delajo na ponemčenju naših otrok seveda predvsem že znani nam eksponenti nemške propagande, ki so hoteli doslej veljati napram naši javnosti kot zagovorniki neke pravične manjšinske politike in ki imajo še vedno polna usta besed o možnosti mirne rešitve manjšinskega problema. Da pa je glavni akter na polju te nezaslišane propagande za nemško šolo nemški kapital, vemo že od preje. — K temu pojavu naj Nemci vzamejo na znanje sledečo našo moško besedo: V polni meri priznavamo staršem nemške narodnosti pravico, da vzgajajo svojo deco v lastnem materinskem jeziku. Nič tudi ne moremo imeti proti vsaki zakoniti akciji, ki hoče zagotoviti resnično nemški deci nemški pouk povsod tam, kjer bi bilo nemško prebivalstvo avtohtono in kompaktno naseljeno. Neizprosen boj bomo pa bojevali proti vsakomur, ki bi skušal obstoj nemštva pri nas utemeljevati s številom podpisov, ki jih pod pritiskom ter radi napačnega slikanja razmer dajejo slovenski starši za nemško šolo. Smatramo tak posel ne le za slovenstvu sovražno akcijo, temveč za akcijo, ki v svojem bistvu izpodkopava v ljudstvu ljubezen do skupne naše narodne države, tedaj za protidržavno rovarstvo, ki ga mora tudi oblast zasledovati in energično pobijati. Baš neodkriti in varljivi način akcije za nemško šolo nas prepričuje, da Nemcem ne gre za mirno rešitev manjšinskega problema, temveč da jim je razpravljanje o tem problemu samo primeren plašč, za katerega skrivajo svoje agresivne ponemčevalne metode.

⊘ **Izlet Katol. prosvet. društva v Braslovče.** Katoliško prosvetno društvo v Celju obišče v nedeljo, dne 24. junija bratsko društvo v Braslovčah. Naš pevski zbor poje tam pri pozni sv. maši. Po božji službi gremo k razvalinam gradu Sonek, zibelki celjskih grofov, popoldne ob 15 pa bo v dvorani bratskega društva koncert našega pevskega zbora. Iz Celja odidemo z vlakom ob 7.50. Vabimo vse naše celjske somišljenike, da se tega izleta v obilnem številu udeležijo. Skupnega kosila ne bo.

⊘ **Poučen šolski izlet v zdravilišče Laško** priredijo prihodnjo nedeljo gojenci celjske Glasbene matice. V zdraviliški dvorani se ob tej priliki vrši tudi koncert, na katerem nastopijo gojenci, ki so ob priliki zadnjih produkcij dokazali, da lahko dostojno izpolnijo program javnega koncerta.

⊘ **H koncertu Celjskega pevskega društva** smo dolžni resnici na ljubo konstatirati, da dirigent g. Šegula ni absolvent ljubljanskega konservatorija, temveč da je le obiskoval enoletni učiteljski tečaj, ki ga usposablja za učitelja petja. Isto velja za gno. Lovrenčičevo, ki je nastopila kot solistka. Koncert sam je bil dosti dobro obiskan, kar gre deloma na rovaš popularnosti g. dr. Schwaba, kateremu je bil posvečen. Izvajanje samo niti zdaleka ni doseglo pričakovanja. Morda bi bil efekt koncerta povsem drugačen, da je izostala vsaj polovica zasluženega in nezasluženega cvetja in da vtisa ne bi kvaril edinstveni način dirigiranja.

⊘ **Celjska policijska kronika.** Potočnik Karol je posestnik v Stranicah. V petek je prišel v okajenem stanju v gostilno Karoline Leskovšek v Gaberju in začel tam brez vsakega povoda razsajati. Da ne bi napravil kake škode, sta ga gostilničarka in natakarica izrinili na cesto ter zaklenili za njim vrata. Ker je zunaj vpil, da bo vrata razbil in obe oklofutal, je moral iti za nekaj ur na policijo. Pa že drugi dan je imel spet opravka z očesom postave. Skozi Gaberje je sedel na vozu, vajeti je imel pripete za komat in stražnika je zmerjal. Ker mora po predpisih držati vajeti v rokah in je zmerjanje stražnika seveda tudi prepovedano, bo imel opravka s paragrafi. — Celjski sportni klub ima na Glazijí barako, v kateri imajo igralci spravljeno svojo sportno obleko. V noči od prošlega petka na soboto je obiskal barako neki nepoklicanec, strgal raz vrata dvoje žabic in odnesel razne obleke in drugega za 427 Din. — Tudi spalnica Drag. Pirša v Kocenovi ulici je imela prošli teden, ko je bil g. Pirš odsoten, nepovabljenega gosta, ki je odnesel g. Piršu 1 žensko kitaro ter 1 par lakastih čevljev, vredno vse skupaj 600 Din. — Ker je bilo okno odprto — spalnica se nahaja v pritličju — in je imel g. Pirš navado puščati ključ na žeblju ob vratih, je imel uzmovič lahek posel. — Nevarna ženska je Jožefa T. iz Sp. Hudinje. V nedeljo zvečer je oklofutala in vrgla trikrat ob tla 27 letno Julko T., ker jo je našla v družbi svojega moža v gostilni. Julki je začela teči kri iz nosa in tudi sicer je bila precej obtolčena. Jožefa ne zanika, da je Julko namlatila. Celo to pove, da je bil njenih pesti deležen tudi mož in da jih še bo. — V trgovini Wogg je kupoval v maju na mesečno odplačilo razno blago neki Miha Gabrič. V trgovini je povedal, ko je začel kupovati, da mu je v Rogaški Slatini pogorela hiša in da še ni dobil denarja. Lastnik trgovine je zvedel, da ga je Gabrič nalagal. Ko ga je hotel prijeti, pa Gabriča že nikjer več ni bilo. Baje je smuknil proti Mariboru. Ni neverjetno, da mu je požar že kje drugje pomagal na ta način iz zadrege. Pri Woggu je napravil blizu tisoč dinarjev škode.

Dopisi

Kranj

Poročila se je gdč. Leja Majdičeva iz znane rodbine Majdičeve z g. Josipom Lončaričem, trgovcem iz Skrada na Hrvatskem.

Prvo sv. obhajilo. Preteklo nedeljo je pristopilo k prvemu sv. obhajilu 94 malčkov. Iz kranjske osnovne šole je bilo 70, iz Primskovega pa 14 učencev in učenk. Po sv. obhajilu je bila v lepo okrašeni dvorani Ljud. doma mala pogostitev prvoobhajancev, kateri je prisostvovalo mnogobrojno občinstvo iz mesta in bližnje okolice. Slovesnost so povečale dobro uspele deklamacije učencev in učenk.

Novo mesto

Mestni policijski stražnik rabil orožje. V soboto dne 16. t. m. med 23. in 24. uro je pijani 25-letni zidar Anton Zupančič iz Ločne pred Košakovo gostilno v Novem mestu izzival mestnega policijskega stražnika Šuligoja z »auf biks policaje. Ko se je stražnik približal razgrajaču, ga je ta po izjavi stražnika, napadel z gorjačo. Stražnik je oddal nato proti napadalcu en strel iz službenega revolverja. Projektil je zadel Zupančiča v hrbet ter mu prestrelil hrbtenico. Težko ranjeni Zupančič je — kakor pravi stražnik — nato tako hitro pobegnil, da ga stražnik niti dohiteti ni mogel. Ko se je pa Šuligoj čez nekaj časa zopet povrnil, je našel tam Zupančiča ležati. Naložili so ga na voz in ga prepeljali v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji. Poškodba Zupančiča je zelo težka. Kakor je splošno znano, je imel Zupančič v pijanosti zelo hud jezik, nasilen pa dosedaj ni bil.

Loperčice pri Ormožu. Prostovoljno gasilno društvo v Loperčicah si je nabavilo s pripomočki domačega prebivalstva novo motorno brizgalno. V nedeljo dne 24. junija t. l. bo slovesno proslavilo blagoslovitev brizgalne pri gasilnem domu ob treh popoldne. Po blagoslovitvi in mokri vaji sledi velika ljudska veselica z bogatim srečolovom. Na predvečer bo podoknica g. kumici.

Kočevje

Marijin dom. V ponedeljek so zaključili razstavo ročnih del v tukajšnjem zavodu. Človek kar strmi, ko ogleduje skrbno izdelane prtiče, blazine, preproge, slike, albume itd. Občudovali smo izdelke, ki jih je ustvarila domišljija otročičev iz otroškega vrtca: zibelke, slikice in kar spada v otrokovo miselno ozračje. Iz vsega se pa zrcali vneta skrb čč. sester, da naučijo gojenke izdelovati dela ne samo solidno, ampak tudi umetniško. Ne smemo se tedaj čuditi, da pošiljajo v zavod svoje hčere prav iz Zagreba in iz cele Slovenije. Je v zavodu štirirazredna meščanska šola s pravico javnosti.

Trbovlje

Akcija za brezposelne rudarje. V težkem položaju rudarskega delavstva, ko je praznovalo kar celih 14 dni, je bila centrala JSZ v Trbovljah na svojem mestu. Storila je vse, kar je bilo v njeni moči. Svojo dolžnost je izvršila tudi Jugoslovanska strokovna zveza v Ljubljani kot centrala celokupnega organiziranega krščanskega delavstva, da se je spor med TPD in vlado rešil na najhitrejši način in da brezposelni rudarji dobijo nekaj podpore. Oblastni odbor je na ta način pokazal svoje pravo stališče s tem socijalnim činom. Zatorej rudarji, pristopajte v našo Strokovno zvezo rudarjev, da bo močna in enotna in da še več takšnih zmag dosežemo.

Razdeljevanje podpor obl. odbora. Pooblaščeni lokalni odbor za podeljevanje podpor brezposelnim rudarjem za Trbovlje in Hrastnik je imel dne 18. t. m. prvo sejo na občini. Na seji se je sklenilo, da se izda tozadevni razglas na vse revirje, kjer so prizadeti rudarji. Vsak oženjen rudar, ki je praznoval več kot 10 dni, naj se drži točno navodil omenjenega razglasa. Podpora se bo dobila v živilih, za katero so bodo delile izkaznice na občini v Trbovljah dne 25., v Hrastniku dne 26. t. m.

Mariborsko gledališče

Sreda, 20. junija ob 20. uri: IDIOT. Ab. B. Kuponi. Zadnjič.

Prireditve in društvene vesti

Vsaka objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 par, vsaka nadaljna beseda po 3 Din.

Stolne prosvete odborova seja se vrši danes ob 8 zvečer dne 20. t. m. na Mestnem trgu št. 19-III. Seja važna. Vabim k polnoštevilni udeležbi. — Predsednik.

Prijave za izlet v Naklo, ki ga priredi prihodnjo nedeljo križanska moška Marijina družba, se sprejemajo še do četrtka zvečer. Po tem roku noben udeleženec ne more računati na kosilo.

Rapallo. Jutri v četrtek 21. t. m. ob pol 21 sestanek na običajnem mestu. Predsednik.

Ljubljanska strelska družina. V ponedeljek, dne 25. junija 1928, se vrši ob 8 zvečer v salonu restavracije pri »Levu« (Gosposvetska cesta) občni zbor ljubljanske strelske družine z običajnim dnevnim redom.

Cerkveni vestnik

Skupne duhovne vaje za duhovnike bodo letos v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano od 16. do 20. julija. Gospodje duhovniki, ki se žele udeležiti teh duhovnih vaj, naj se priglasijo pravočasno ali škofijskemu ordinariatu ali pa naravnost vodstvu zavoda sv. Stanislava.

Gospodarstvo

Župnik Anton Oblak:

Intenzivna prašičereja

(Konec.)

Kmetje v okolici so videli rast svojih prašičev v pitališču, ker smo skoro vse v okolici nakupili in izpitali. Kakor vedno, se je zgodilo tudi tu: Kmet verjame svojim očem. Če v pitališču gre, zakaj ne bi šlo pri nas? Začeli so sami kupovati pri nas krmila v vedno večji množini. Zdaj na dan povprečno 400 kg. Majnika je prišla k meni posestnica, ki je pozimi kupila čez 700 kg krmil in prodala 6 prav lepih prašičev, 3 pa še doma pustila za jesen. »Tako ne gre več. Brez vaše krme se preslabo redijo, moram jo takoj zopet dobiti. Po tej krmi rastejo kakor kvas.« Novi način krmljenja se prav hitro razširja. Če da kmet za 100 kg krme 270 do 280 Din, se je vrednost prašičev povečala s to krmo za 400 Din. Mali posestniki imajo še enkrat toliko prašičev, kakor so jih imeli prej. Prašiči imajo v osmem mesecu 100 do 120 kg. Ko je zrastla pomladna setev, se je pokazal še drugi sad. Vsled rabe krmil je gnoj ves spremenjen. Ko bomo krmila splošno nakupovali, bomo pridelke naših njiv lahko znatno povišali. To se da napraviti tudi drugod, kar dokazuje moj brat Janez Oblak, posestnik v Horjulu, ki je ravno tako poskusil. Trikrat toliko je dobil za svoje prašiče kakor druga leta. In čisti dobiček je prav zadovoljiv.

Iz tega je razvidna koristnost dokupovanja krmil.

2. Težakovo olje.

Resnici na ljubo moram potrditi, da nam je k uspehu veliko pripomoglo Težakovo olje. Leta 1913 smo prvi v Sloveniji vpeljali ribjo moko v našem pitališču. Uspehi so bili ugodni. Poročal sem o njih Kmetijski družbi, ki se je zanjo prav odločno zavzela. V zadnjih letih je postala ribja moka predraga in smo rabili le domačo krmo. Lani pa me je opozoril prijatelj na Težakovo olje, ki sem ga takoj naročil. Uspeh je bil čudovit. Skoro vsi kruljavi prašički so shodili in ozdravili. Poskusili smo še primešati to olje krmi za pitanje. Vpliv je bil očividen. Prašiči so se tako redili, kakor še nikdar poprej.

Zadeva me je začela zanimati. Pregledal sem strokovna poročila. Vsi soglašajo, da je ribje olje svetovno znano sredstvo za slabe živalske in človeške organizme. Zdravniki ga že dolgo rabijo kot skrajni pripomoček za slabotne in slabokrvne, ki so že blizu jetike. Nemškim otrokom, ki so po vojni hudo gladovali, so ga razni dobrotniki, zlasti Amerikanci pošiljali v velikih množinah. Če pomaga pri človeškem telesu, mora koristiti tudi živalskemu. Zdravniki pravijo, da ima veliko vitaminov v sebi, ki so eden glavnih pogojev za pravo zdravje. Dobiva se iz jeter morskih rib. Je najfinejše, garantirano, popolnoma čisto ribje olje, ki se dodaja živalski hrani, ki postane izdatnejše zaradi raznih zdravilnih in hranilnih snovi, ki jih ima v sebi. Doseže se okrepljenje slabotnih živali, zelo znatno se pospešuje pitanje, prebava, boljša izraba dane hrane.

Poskusili smo tudi pri drugih. Priobčujem nekaj podatkov, ki so dobro znani tudi okrajnemu živinozdravniku. Gregor Tomšič, posestnik v Knežji vasi, občina Dobrnič, mi je marca letos pravil, da ima on eno leto staro tele, ki ni za rabo. Na moj svet mu je dal Težakovo olje. Sredi maja je tele s porabo tega olja popolnoma ozdravelo. Franc Bukovec, posestnik in trgovec na Veliki Loki, je začel v maju s pitanjem po mojem navodilu s štirimi živalmi. Na dan se mu je vsaka zredila za 700 gramov. Pri drugi partiji pet živali je dosegel vsakodnevni prirastek 935 gramov. Ta uspeh pripisuje Težakovemu olju, katerega je rabil pri drugi partiji. To so prav lepi uspehi. Čez 64 dni je prašiče prodal. Čisti dobiček je znašal 1140 Din. Graščak Lah v Mali vasi je imel dva kruljava prašiča. Po uporabi Težakovega olja je bolezen popolnoma izginila.

Brez vsake reklame je vedno večje zanimanje in uporaba Težakovega olja. Samo na sebi to olje ne ozdravi kužnih bolezni, ampak samo okrepi organizem, da dobi večjo odporno moč zoper kužno bolezen. Torej Težakovo olje ni zdravilo, ampak okrepilno krmilo, hrana, katero tele rabi. Zato sem prepričan, da smo dobili v Težakovem olju sredstvo za povzdigo živinoreje, v prvi vrsti prašičereje. G. Težak, belokranjski rojak, je veliko delal v najtežjih razmerah, veliko žrtvoval in trpel. Ministrstvo narodnega zdravja pa je prepovedalo že lani prodajo njegovega olja. Trpijo najrazličnejše kapljice itd., celo praške proti rdečici. Pripomniti je le še, da je prva avtoriteta v naši državi, veterinarska fakulteta v Zagrebu, priznala ugodne uspehe Težakovega olja.

BILANCE IN POSLOVNA POROČILA

Zemaljska banka za Bosnu i Hercegovinu, Sarajevo. Pri bruto dobičku 18.7 (19.7) milj. Din znaša čisti 5 (4.6) milj. Din. Kakor za 1926 tako znaša tudi za 1927 dividenda 14% (na delniški kapital 20 milj. Din. Zavodu zaupana tuja sredstva so narasla od 163 na 202.5 milj. Din.

Bolniška blagajna »Merkurja« v Zagrebu izkazuje za 1927 53.810 Din poslovnega prebitka. Donosi za bolezen so znašali 8.1 milj. Din (6.8). Merkur je izplačal lani »Suzorju« v gotovini 3.5 milj. Din. Merkur ima zavarovanih 10.364 članov, od tega moških 7424, ženskih 2940.

Našička tvornica tanina i paropila; iz bilance 31. okt. 1927 je razviden čisti dobiček v znesku 1.9 (1926 1.3) milj. Din; v zvezi z živim poslovanjem so se zaloge zvišale od 48.9 na 63.7 milj. Din kakor tudi upniki od 184.7 na 190.9. Kapital je 12.5 milj. Din.

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Odprava konkurza: Ivan Guček, trgovec v Hrastniku.

Likvidacija: Slavonija, tvornica praške suhomesnate robe, d. d. v Osijeku sklicuje izredni občni zbor za 4. julij v svrho sklepanja o likvidaciji (ust. 1920., kapital 1 milj., zadnja bilanca 1921 3 milj. izgube).

Občni zbori: Pokojninski zavod za nameščence 3. jul. ob 9 na magistratu; Cinkarna d. d. v Gaberju pri Celju 29. junija ob 15; občekoristna zadruga za stavbe in stanovanja, r. z. z o. z. v Ljubljani 26. jun. ob 20 pri Mraku.

SANACIJA ZADRUŽNE ZVEZE V SPLITU.

Kakor znano, je ministrski svet odobril deset milj. Din za sanacijo splitske zadružne zveze.

Iz tega posojila pri Narodni banki so dobile aktivne članice za izvestne potrebe ter so bile izplačane velike obveznosti zveze izvirajoče iz dela Zadružne banke in drugih podjetij; tako je zveza samo še dolžnik svojih članic.

Dne 12. julija se vrši občni zbor Zveze v Splitu, ki bo sklepal tudi o sanacijskem načrtu, ki se mora kot pogoj za posojilo izdelati. Nadalje je predlagana izpremenba pravil.

* * *

Potrebe zadružništva. Na nedeljskem kongresu je bila sprejeta sledeča resolucija: G. Z. Z. ugotavlja, da se zadružno gibanje v svetu razvija in napreduje. Zadružništvo v Jugoslaviji živi in dela tako, kakor dopuščajo razmere in potrebe življenja, ki vplivajo na naš narod in zadružno gibanje pri nas. Zadružništvo je v Jugoslaviji postalo del našega javnega in državnega življenja. G. Z. Z. združuje in predstavlja vse velike zadružne zveze v državi, ki delajo s 4000 organizacijami in več kot 1 milij. zadružniki, ki so prožeti z etičnimi načeli, polnimi idealizma. Zadružno mišljenje je v skladu z najvišjimi cilji človeške družbe in je tudi predpogoj uspešnega zadružnega gibanja. Zato. G. Z. Z. posveča največjo pažnjo vzgoji vsega našega naroda v zadružni ideologiji. G. Z. Z. daje najskrbnejšo pobudo za zadružno delo na kmetih in v mestih. V izvrševanju revizij G. Z. Z. vlaga vse svoje sile. Nadalje ima G. Z. Z. nebroj vsakdanjih nalog. Zadružne forme in principe so si prisvojili vsi staleži. Kongres G. Z. Z. izraža potrebo revizije zakona o kmet. kreditu, da se da več elastičnosti Ravnat. za kmet. kredit, da se lahko poslužijo v večji meri obstoječih zadrug in njih zvez kot svojih legalnih organov za razdelitev kmet. kredita.

Borza

19. junija 1928.

DENAR.

V Curihu so danes devizni tečaji nazadovali. Pri nas sta se učvrstila edino Dunaj in Budimpešta, izmed tečajev je nazadoval London. Promet je bil srednji, največ je bilo prometa v devizi London. Privatno blago je bilo v devizah Newyork in Trst. Nadalje je bil zaključen Stockholm po 1526 (tečaj 1524—1528), Bruselj blago 793.75 (včeraj 794.10).

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

19. junija 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 18. VI.
Amsterdam	—	2292.—	—	—
Berlin	—	1358.50	—	—
Budimpešta	990.—	993.—	991.50	991.—
Curih	1093.50	1096.50	1095.—	1095.—
Dunaj	798.55	801.55	800.05	799.95
London	277.—	277.80	277.40	277.44
Newyork	56.72	56.92	56.82	56.82
Pariz	—	223.40	—	223.40
Praga	168.10	168.90	168.50	168.50
Trst	297.75	299.75	298.75	—

Zagreb. Amsterdam 2288—2294, Curih 1093.50 do 1096.50, Dunaj 798.505—901.505 London 277 do 277.80, Newyork 56.676—56.876, Pariz 222.40 do 224.40, Praga 168.10—168.90, Trst 297.67—299.63.

Belgrad. Berlin 1357—1360. Budimpešta 990—993, Curih 1093.50—1096.50, Dunaj 798.5—800.5, London 277.05—277.85, Newyork 56.70—56.90, Pariz 222.40—224.40, Praga 168.10—168.90, Trst 297.35—299.35.

Curih. Belgrad 9.1325, Berlin 123.95, Budimpešta 90.50, Bukarešt 3.19, Dunaj 73, London 25.3125, Newyork 518.65, Pariz 20.38, Praga 15.3725, Trst 27.27, Sofija 3.745, Varšava 58.20.

Trst. Belgrad 33.46—33.48, Curih 365.50—371.50, Dunaj 264.50—270.50, London 92.80—92.83, Newyork 18.97—18.975, Pariz 74.70—74.80.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.5075, Kodanj 190.50 London 34.6675, Milan 37.35, Newyork 710.30, Pariz 27.915, Varšava 79.63. Valute: dolarji 708.50, angleški funt 34.64, lira 37.40, češkoslov. krona 21.0375.

Praga. Devize: Lira 178, Belgrad 59.50, Pariz 132.75, London 164.70, Newyork 33.75.

Dinar: Newyork 176, Berlin 7.35, London 277.25.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Med državnimi papirji so danes tako agrari kakor vojna škoda popustili. 7% invest. pos. je ostalo neizpremenjeno.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 92 den., vojna odškodnina 454.50 den., Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 128 den., Kred. zavod 165—175, Vevče 105 den., Kranj. ind. 305 den., Ruše 280—300, Stavbna 56 den., Šešir 105 den.

Zagreb. 7% invest. pos. 92, agrari 55.50 den., vojna odškodnina 453, dec. 476, Hipo 59.50, Jugo 88.50, Prištedjona 950, Ljublj. kreditna 126—130, Šećerana 490—500, Drava 382—385, Slavonija 11 do 12, Trbovlje 490—500, Vevče 105—106.

Belgrad. Narodna banka 7000, vojna odškodnina 453, ult. jun. 453.75, ult. julij 460, ult. avg. 465.50 Izvozna banka 1145, Belgr. zadruga 7000, 7% invest. posoj. 91, agrari 57.

Trst. Adria 181, Assicurazioni Generali 6575, Cosulich 186, Riunione adriatica 2980, Tripcovich 227, Split cement 241, Trž. Lloyd 530, Dalmatia 136.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 82.05, Jugo 10.75, Hipo 7.40, Alpine 41.70, Greinitz 4.20, Leykam 9.60, Trbovlje 61.20.

BLAGO.

Ljubljana. Les: trami po noti kupca fko vag. nakl. post. 3 vag. po 250. Zaklj. 3 vag. Tendenca neizpremenjena.

Dež. pridelki (vse samo ponudbe slov. post., plač. 30 dni, dob. prompt): pšenica baška 78-79 kg 2% 395—397.50, nova za julij 335—337.50, avgust 327.50—330, moka 0g, vag. bl., fko Ljubljana, plač. po prejemu 530—535, koruza nova suha 332.50—335, činkvantin 345—350, ajda domača 295, oves baški rešetan 305—310. Zaklj. —. Tendenca neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica bč. 347.50—350, potiska 352.50—355, juž. ban. 347.50—350, gor. ban. 345 do 347.50; oves bč., slav. 260—265; koruza: bč. srem., ban. 280—282.50, bač. bela 297.50—302.50, moka 00 gg in 0 g 465—475, št. 2 450—460, št. 5 440—450, št. 6 420—430, št. 7 350—360, št. 8 240—245. Tendenca mirna. Promet: 9½ vag. pšenice, 2 vag. koruze, 2 vag. moke.

Budimpešta. Tendenca medla. Pšenica okt. 30.20, 30.18, marec 32.22, 32.24, zaklj. 32.22—32.24, rž okt. 25.96, 25.92, zaklj. 25.82—25.84, marec 27.76, 27.70, zaklj. 27.70—27.72, koruza julij 29.40, 29.20, zaklj. 29.20—29.24, avg. 29.72,29.64, zaklj. 29.60—29.64, maj 25.20, 25.14, zaklj. 25.14—25.16.

Kaj je novega

KOLEDAR.

Sreda, 20. junija. Silverij, Florentina. — Solnce vzide ob 4.14 in zaide ob 7.48. — Jutri: Alojzij.

ZGODOVINSKI DNEVI.

20. junija: 1808 je umrl poljski pisatelj Franciszek Ksawery Dmochowski. — 1897 je umrl zoolog in prehistorik Johan Japetus Smith Steenstrup. — 1786 se je v Ljubljani ustanovila deželna bolnišnica.

★

★ **Veliko zanimanje** je pred meseci vladalo vsepovsod za drugo stadionsko loterijo. Nič manjše ni zanimanje za stadionsko orlovsko prireditev, ki se ima vršiti že letos prvega julija. Saj tedaj nastopi celokupno slovensko orlovstvo. Dopoldne sprevod po Ljubljani, nato služba božja na Stadionu, popoldne javna telovadba istotam. Prijatelji orlovske organizacije, ta dan nikamor drugam kakor v Ljubljano!

★ **Dr. Anton pl. Schöppl — sedemdesetletnik.** Na svojem gradiču Vrhovo pri Šent. Jerneju na Dolenjskem bo 21. t. m. gospod dr. Anton Schöppl praznoval 70-letnico svojega rojstva, čil in zdrav. Njegovo plodonosno karitativno delo, katero je neumorno več desetletij opravljati kot nekdanji ravnatelj Kranjske hranilnice v Ljubljani, je vsej naši deželi dobro znano, hvaležno se bodo spominjali vrlega moža še danes vsi domači dobrodelni zavodi, bolnice, med temi posebno Kandija na Dolenjskem. Po njegovem trudu so se vsem šolam, požarnim brambam in dr. delile po Kranjski hranilnici letne podpore. Tudi z njegovimi ustanovami za večletne posle (uslužbence) je bilo veliko pomagano tem trpinom.

Jubilar se je veliko bavil z domovinoznanstvom v vseh pogledih, posebno se je posvetil geologiji, na katerem polju še danes pridno deluje. Dr. Schöppl poseduje najpopolnejšo zbirko kranjskih zemljevidov, knjig in publikacij, katere se nanašajo na Slovenijo. Njegove bogate mineraloške zbirke so danes že v posesti naše univerze. — Blagemu zaslužnemu dobrotniku našega naroda kličemo danes, na mnogo let! Bog naj mu povrne stotero vsa njegova dobra dela!

★ **Osebne vesti. Josip** Rainer, kanclist pri okrajnem sodišču v Ljubljani je imenovan za pisarniškega predstojnika pri deželnem sodišču v Ljubljani. — Pisarniški predstojnik pri okrožnem sodišču v Celju Anton Zorko je imenovan za višjega pisarniškega predstojnika. — Za pravne praktikante so imenovani absolvirani pravniki Franc Poljanec, dr. Adolf Obran, Jože Tome, Rudolf Schauer in Milan Gorup. — Absolvirani pravnik Oskar Dobovišek je imenovan za pisarja v 9. skup. I. kat. pri upravnem sodišču v Celju.

★ **Na državni realni gimnaziji v Novem mestu** so se vršili pismeni in ustmeni zrelostni izpiti od 9. do 18. junija t. l. Izpitom je predsedoval ravnatelj tega zavoda g. Ivan Maselj. Izpit so napravili: Jug Stanko iz Novega mesta (z odliko), Gruden Ivan iz Gabrijel, Korošec Leon iz Novega mesta, Lavrič Julij iz Šmihela, Mejak Feliks, Mejak Karol, Potočnik Branko, vsi iz Novega mesta, Škoda Ignac iz Zaplaza, Tomšič Janko iz Novega mesta, Uršič Lojze iz Krške vasi, Uršič Andrej iz Primorskega, Vales Zora iz Novega mesta, Vovk Lojze iz Kandije, Zajc Ludvik iz Stične, Zika Ivan iz Kamnika, Zupan Nino iz Novega mesta. Štirim kandidatom pa se je dovolil ponavljalni izpit iz enega oziroma dveh predmetov.

Radioemanacijsko termalno kopališče 36—38° C
DOLENJSKE TOPLICE
Toplice pri Novem mestu, žel. postaja Straža-Toplice, ozdravijo sigurno revmatizem, nevralgije, ischias, ženske bolezni, ostarelost itd. Vsaka tukajšnja kura ovrsti in pomlajuje. Uspehov tega že stoletja starega zdravljenja ne doseže nobena druga terapija. - V predsezoni in posezoni znatno znižane cene, 20 dni z vsem pavšalno 1200 Din. Sezona od maja do oktobra. Železniški popusti. Fina restavracija. Zahtevajte prospekte.

»Ona je še otrok in dasi je krščena, se bojim, da je v srcu še poganka.«

Tako je vso pot, vseh 12 milj čez hrib in dol Anglež zagotavljal mladenki, roko ovito okoli njenega pasu, da se bo kmalu vrnil in da jo bo vzel za ženo. In Lizbeta si je rada dala to obljubiti zopet in zopet. Bridko se je razjokala ob slovesu na grebenu Narkunde in je gledala za njim dolgo, dolgo, dokler ni končno izginil iz vida daleč na stezi Mutianu.

Otrla si je solze in se le počasi vrnila domov v kotgarhsko dolino. Ko je vstopila, je rekla pastorjevi ženi:

»Veš, kaj mi je obljubil! Da se bo vrnil in me vzel za ženo. Odšel je k svojemu rodu, da bo svojim ljudem to povedal.«

In pastorjeva žena je tolažila Lizboto:

»Seveda se bo vrnil.«

Ko sta pretekla dva meseca, je Lizbeta postala nestrpna in tedaj so ji povedali, da je Anglež odplul po morju nazaj v svojo domovino, v Anglijo. Vedela je, kje je Anglija, ker je bila nekoč čitala mali zemljepis za ljudske šole. Ni pa imela nobene predstave o morju, ker je bila gorjanska mladenka.

Bila je v hiši pri pastorjevih stara zemljepisna mapa za otroke. Lizbeta se je igrala ž njo, ko je bila še otrok. Poiskala jo je in jo vsak večer zložila predse. Govorila je sama pri sebi in si je skušala predočiti, kje se nahaja njen Anglež. Ker ni imela pojma o razdaljah in o parobrodih, so bile njene predstave nekam čudne.

Sicer pa v bistvu ne bi bilo prav nobene razlike, ako bi bile njene predstave popolnoma pravilne. Kajti mladi Anglež prav nič ni mislil na vrnitev, da bi poročil gorjansko dekle. Pozabil je nanjo, ko je lovil metulje v Asamu. Napisal je kasneje debelo knjigo o Orientu. Lizbetinega imena pa v tej knjigi ne najdeš.

★ **Umrl** je v Dravogradu dne 16. junija po daljši bolezni g. Franc Faber, hišni posestnik in čevljarski mojster, daleč na okoli znana oseba. Pokopali so ga dne 18. t. m. ob veliki udeležbi zlasti požarnih bramb.

★ **Terenska dela v svrho vzdrževanja zemljiškega katastra.** Doslej je bil pri tehniških delih za evidenco zemljiškega katastra zaposleni figurant (manipulativna delavna moč) plačan iz državne blagajne. S členom 133. finančnega zakona pa se je plačilo za figurante prevalilo na prizadete stranke. Da se bo moglo terensko delo drž. geometra pod temi razmerami vendarle v redu vršiti, je naročil veliki župan podrejenim geometrom, da obenem z dostavo razglasa opozore pristojna županstva, da morajo v zmislu uvodoma navedenega člena finančnega zakona preskrbeti enega figuranta za čas uradnega poslovanja geometra v občini. Mezdo za figuranta bo moralo županstvo iztirjati od strank, ki jih bo geometer po izvršenem poslovanju v občini županstvu izkazal imenoma.

★ **Tečaj za gospodinjstvo in za domačo in šolsko higijeno** priredi Podmladek Rdečega križa od 4. julija do 4. avgusta t. l. v Ljubljani. Namen tega tečaja je, da si učiteljice osnovnih, meščanskih in srednjih šol izpopolnijo svoje znanje iz domačega gospodinjstva in zlasti iz praktične higijene. Prošnje za sprejem je vložiti pri Oblastnem odboru PRK v Ljubljani.

★ **Sneg na Peci in Urški.** V zimsko mrzli noči od sobote na nedeljo je zapadel na višini od 1500 metrov naprej prav visok sneg. Nedeljski izletniki pravijo, da je bil gori prav pošten mraz.

★ **Sneg na Bjelasici.** V ponedeljek je zapadel na gori Bjelasici pri Ogulinu do 40 cm visok sneg. V ogulinskem okraju je nastopil občuten mraz.

★ **Tujski promet v Hrvatskem Primorju.** Število letoviščnikov se je v Hrvatskem Primorju zadnje dni znatno povečalo. Kakor cenijo, se nahaja sedaj tam okrog 5000 gostov, od teh v Crikvenici 1500, na Rabu 650, v Baški 350, v Novem 300, v Malinski, Selcih, Kraljevici in Krku pa 250, v Omišlju 200 itd. Zlasti v Omišlju upajo na znaten porast tujskega prometa, ker so letos v tamkajšnjem krasnem zalivu zgradili dva nova hotela.

★ **Hud potres v Mostarju.** V ponedeljek, ob 1 ponoči je nastal v Mostarju hud potres, spremljan s podzemeljskim grmenjem. V mestu je nastala panika in so ljudje v nočnih oblekah zbežali na ulico. S hiš je padala opeka in nekateri dimniki so se podrli. Ljudje so se vrnili šele zjutraj v svoja stanovanja. Središče potresa je bilo v okolici Mostarja. Aparati so še podnevi zabeležili slabši potres v oddaljenosti 45 km od Mostarja.

★ **Komunist zaprl stražnika.** Pred meseci je bil aretiran v Zagrebu komunist Peter Grubor radi govora, ki ga je imel na nekem zborovanju privatnih nameščencev, železničarjev in poštarjev. Po trimesečnem preiskovalnem zaporu je bil izpuščen na svobodo do glavne razprave, toda policija ga je zopet aretirala in obsodila na izgon petih let v domačo občino. Dne 14. t. m. ga je spremil neki ogulinski stražnik do Vrhovine, toda ker je bilo še zgodja, ga ni mogel nikomur izročiti. Grubor je pričel pregledovati zapor, ki je bil odprt ter pahnil stražnika, zaklenil vrata in pobegnil. Ko je stražnik po dolgem klicanju prišel na prosto, je telefoniral za Gruborjem na vse strani. Grubor je bil aretiran v Otočcu, kamor se je pripeljal z izvoščkom.

★ **Cigan okradel otroka.** V Vinkovcih je bil aretiran cigan Dušan Jovanović, ki je v Bačincih ukradel nezakonsko dete, ki ga je kmetica Ruža Voronika prevzela pred petimi leti od neke deklice in ga vzljubila kot svoje lastno. Cigan, kateremu so otroka odvzeli, je izjavil, da mu je neki bogataš obljubil 2000 dinarjev, če mu preskrbi lepega moškega otroka, da ga posinovi.

★ **Sumljiv pustolovec aretiran v Zagrebu.** Zagrebška policija je te dni aretirala nekega sumljivega mladeniča, ki je vzbudil pozornost radi svoje razsipnosti. Mladenič je izjavil, da mu je ime Anton Tylš, rojen l. 1905. v Kraljevem gradcu na Češkoslovaškem in da je po poklicu trgovski potnik. Pozneje je izjavil, da mu je ime Anton Rousek in da je doma iz Nachoda. Pri njem so našli nad 70.000 Din denarja ter mnogo tujih valut. Na vprašanje, odkod ta denar, je izjavil, da je zaslužil 230.000 čsl. kron s tihotapstvom iz Češkoslovaške v Nemčijo in obratno. Iz Češkoslovaške je šel na Madjarsko in odtam v Jugoslavijo. Pri njem so našli novo motorno kolo, o katerem je povedal, da ga je kupil za 24.000 Din na ljubljanskem velesejmu. Imel je tudi vozno dovolilnico ljubljanske policije ter spričevalo o šoferski usposobljenosti, glaseče se na ime Anton Tyr, trgovec v Ljubljani, stanujoč v hotelu »Slon«. Zagrebška policija pa ne veruje njegovim navedbam in je mnenja, da si je mladenič preskrbel denar najbrže pri vlomu v trgovino Remdinger v Vinkovcih. Tudi je naprosila češkoslovaške oblasti za pojasnilo, če je mladeniču res ime Anton Rousek.

★ **Grozen poskus samoumora.** V Sarajevu je hotela na grozen način izvršiti samoumor Marija Andrijević. Bila je težko bolna na živcih in je že večkrat govorila, da hoče izvršiti samoumor. Pred dvema dnevoma se je polila s petrolejem in si zažgala lase, nakar je pričela obupno kričati. Sosedje so ji pritekli na pomoč in pogasili ogenj, vendar pa je dobila zelo hude opekline.

★ **Smrtna nesreča zidarja.** Te dni se je pripetila v Sarajevu na zgradbi tovarne nogavic »Ključ« huda nesreča. Dva delavca sta padla s stavbe na tla in eden je dobil tako hude poškodbe, da je takoj umrl. Drugi je bil nevarno ranjen in prepeljan v bolnico. Zlomil si je nogo in dobil najbrže tudi hude notranje poškodbe.

★ Za solnčenje najboljša »Solan creme« v tubah. Dobi se v drogeriji A. Kanc sinova, Židovska ulica.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Nočno službo imata: Trnkoczy na Mestnem trgu in Ramor na Dunajski cesti.

★

⊙ **Zanimivo predavanje ameriškega poslanika.** V četrtek, dne 21. t. m., ob 4 popoldne bo v veliki dvorani univerze predaval o vplivu ameriških univerz na javnost g. Prince, poslanik Zedinjenih držav Amerike v Belgradu. G. Prince bo predaval v srbohrvatskem jeziku. On je velik prijatelj našega naroda. Za naš narod se tako zanima, da se sedaj uči tudi slovenščine. K temu predavanju vabimo vse cenj. občinstvo.

⊙ **Slovesni sprevod dne 1. julija.** Zjutraj od 7—8½ zbirališče pred Ljudskim domom. Nato slovesen sprevod po mestu izpred Ljudskega doma po Streliški ulici, Krekovem trgu, Pred Škofijo, Stritarjevi ulici, Marijinem trgu, Wolfovi ulici mimo univerze na Kongresni trg, po Šelenburgovi ulici, Prešernovi, Marijinem trgu, Miklošičevi cesti do Masarikove ceste. Nato se sprevod obrne in gre nazaj po Miklošičevi cesti do Tavčarjeve ulice, po Tavčarjevi ulici in Dunajski cesti na Stadion.

⊙ **Stanovanjska akcija mestne občine.** V smislu sklepa ene zadnjih občinskih sej je mestna občina prevzela Nušakovo vojašnico v Trnovem in jo bo preuredila v stanovanjske svrhe. Nušakovo vojašnico pričnejo prezidavati že te dni. — Ob Dunajski in Vodovodni cesti namerava mestna občina zgraditi večjo kolonijo malih stanovanjskih hišic. Pripravljalna dela, kakor načrti in drugo, so že gotova, s kopanjem temeljev pa pričnejo v kratkem. Hišice bodo zidane po vzoru onih v delavski naselbini v Koleziji.

⊙ **Jamstvo mestne občine ljubljanske za gradbena posojila.** Doslej je mestni magistrat prejel 20 prošenj za podelitev jamstva. Ker je vsota, do katere se jamstvo dovoljuje, omejena in skoro do polovice že izčrpana, naznanja mestni magistrat, da naj vsi oni, ki nameravajo prositi za podelitev jamstva na gradbeno posojilo, vlože prošnje, opremljene po objavljenem pravilniku, do vštetega 25. t. m. pri mestnem magistratu. Na pozneje vložene prošnje se mestna občina, radi omejenega kredita ne bo mogla ozirati.

⊙ **Regulacije Gradaščice** napreduje bolj počasi, čemur je iskati vzrok v slabem vremenu. Radi tega je voda v strugi zaprta, tako da Mesesnelov mlin na Viču ne more obratovati. Znatna zapreka regulaciji je nastala tudi s tem, da je Vojnović na Viču premenjal dosedanje turbine z večjimi, ki pa zahtevajo močnejšo vodno pogonsko silo. Po mnenju mestne občine in drugih prizadetih činiteljev je Vojnovičevo postopanje nedopustno. Vsekakor pa se je s tem vprašanje regulacije Gradaščice še bolj kompliciralo.

⊙ **Izlet Umetnostno - zgodovinskega društva** bo v nedeljo, dne 24. junija t. l., v Kočevje in potem v Ribnico. Vodil bo msgr. Viktor Steska. Izlet se vrši ob vsakem vremenu: odhod iz Ljubljane iz glavnega kolodvora ob 7. uri 33 minut.

⊙ **Razstava deških ročnih del in risarskih izdelkov** bo na II. deški drž. osnovni šoli v Ljubljani (»Graben«) dne 23. in 24. t. m. Dne 23. t. m. je otvorjena od 14 do 18 (2 do 6) in dne 24. t. m. od 9 do 18 (9 do 6). Vabimo roditelje naših učencev in vse one, ki se za samostojno delo otrok zanimajo, da si razstavo ogledajo. Soba, v kateri bodo zgoraj omenjeni predmeti razstavljeni, se nahaja v I. nadstropju na levo, t. j. poleg pisarne šolskega upravitelja.

⊙ **Z ljubljanskega gradu.** Mestni vodovod je dovajal dosedaj vodo na ljubljanski grad po trikrat na dan, čez poletje jo bo pa po štirikrat na dan. S tem bo prebivalcem na gradu zelo ustreženo. Te dni se bodo popravila na gradu razna stanovanja. Popravila so nujno potrebna, saj so se v javnosti že večkrat oglašali protesti proti mnogim nedostatkom v teh stanovanjih. — Na gradu občutno pogrešamo zavetišče za mladino čez dan. Matere so čez dan zaposlene, otroci pa so prepuščeni samim sebi. Kakor čujemo, so se posamezniki že zavzeli za osnovanje takega zavetišča, toda na Gradu ni nikakega prostora več, kjer bi moglo biti zavetišče nameščeno. Želja vseh grajskih prebivalcev pa je, da se tako zavetišče čimpreje uresniči.

MAGNA PURGA
urejuje najbolje prebavo, čisti želodec in črevo sigurno pa prijetno.
1 omot v vsaki lekarni Din 4·—.

⊙ **Umrli so v Ljubljani** v času od 16. do 19. t. m.: Jurij Kotnik, delavec, 75 let, Vrhpolje 6; Branko Marinković, sin brivskega pomočnika, 9 mesecev, Križevniška ulica 6; Marija Rozman, hči kuharice, 2 dni, Rimska cesta 21. Vsi navedeni so umrli v bolnišnici. — Vobče je zadnje tedne umrljivost v Ljubljani znatno padla.

⊙ **Prof. Zalokar** je odpotoval do 2. julija.

⊙ **Huda nesreča delavca.** Na stavbi nove stanovanjske hiše na Poljanski cesti se je včeraj ob 6. uri zvečer pripetila huda nesreča. 51letnemu delavcu Ivanu Fornalihu, pristojnemu v Szegedin, je padla na glavo težka opeka z vrha stavbe. Delavcu, ki je delal na tleh, je opeka prebila črepinjo in ga smrtno nevarno ranila. Z rešilnim avtom so ga prepeljali v bolnišnico, vendar pa ni upanja, da bi okreval.

⊙ **Tat in berač.** Tam v Tivoliju, kjer se vrte vrtiljaki in zibljejo gugalnice, je tudi zatočišče marsikoga, ki ga preganjajo razne tiralice in ki ima strah pred policijo. Bistro oko detektiva je včeraj dopoldne odkrilo med mnogimi, ki so tam okoli postopali, tudi nekega 20letnega mladeniča, ki se mu je zdel zelo sumljiv. Povabil ga je s seboj na policijo in tu je mladenič povedal, da mu je ime Alojzij Anderlič in da je doma iz Grobelnega pri Celju. Skesano je priznal vse, kar mu je očital protokol. Zadnje tri dni meseca maja je služil za hlapca pri Rudolfu Goršeku v Grobelnem. Po treh dnevih pa je ukradel gospodarju nekaj obleke, več perila in denarnico, ki pa je bila k sreči prazna ter pobegnil v Ljubljano. Tu ni mogel dobiti poštenega zaslužka, pa ga tudi iskal ni, kajti vedel je, da ga oblasti preganjajo. Raje je beračil in po malem tudi kradel. Anderlič je bil kljub svojim mladim letom že sedemkrat kaznovan radi tatvine in beračenja. Nepoboljšljivega potepuha so izročili sodišču.

⊙ **Nepreviden kolesar.** Delavec Lojze T. se je vozil s kolesom v ponedeljek popoldne po Cankarjevem nabrežju in je pri tem podrl na tla 63letno Heleno Anžlaharjevo, stanujočo v Rožni ulici 8. Anžlaharjeva je dobila pri padcu hude notranje poškodbe. Nesrečo je zakrivil kolesar s svojo neprevidnostjo.

⊙ **Tatvina aktovke.** Sodni oficijal v pokoju g. Valentin Vončina je v ponedeljek popoldne kupil v trafiki na Krekovem trgu nekaj tobaka, potem pa je pozabil pri okencu svojo aktovko. Za njim je prišel k trafiki neki mož mlajših let in je aktovko kar na lepem odnesel. Aktovka ima za g. Vončino posebno vrednost. Ima namreč z zlatom graviran napis: »K zlati poroki dne 27.-1. 1925. — Moška in ženska šentpeterska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda« in je samo usnje vredno 300 Din.

⊙ **Policijski drobiž.** Aretirana je bila le neka ženska radi tajne prostitucije. Neki P. P. je ovaden, keir je svoji materi ukradel več blaga v vrednosti 720 Din. Prijavljena je še tatvina klobuka, dva slučaja izgreda v gostilni in nekaj prestopkov zoper cestni policijski red. — Policija je prijela zopet neko žensko, ki je prodajala kovinske izdelke sumljivega izvora. Sedaj iščejo, odkod izvirajo ti predmeti.

⊙ Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich.

Solnce daje vsem bitjem življenje, še rastline obračajo svoje liste k solncu — tudi človeku je potrebno solnčenje. Najbolj koristno vpliva solnce na telo, ki je namazano z originalnim NIGGEROL oljem za solnčenje in masažo. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah.

Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

Maribor

□ **Sprejem v kn. šk. dijaško semenišče v Mariboru za šolsko leto 1928/29.** V dijaško semenišče v Mariboru se sprejmejo zdravi, dobro vzgojeni dijaki, ki so vsaj z dobrim uspehom dovršili kak gimnazijski razred ali ki vstopijo v prvi gimnazijski razred in imajo namen, po dovršeni gimnaziji posvetiti se duhovskemu stanu. Upoštevajo se le prošnjiki, ki so zakonski sinovi vzornih krščanskih staršev. Prošnje za sprejem se morajo vložiti najpozneje do 31. julija potom pristojnih župnih uradov na škofijski ordinariat v Mariboru. Priložiti se mora krstni list, zadnje šolsko spričevalo, ubožni list in zdravniško spričevalo. Višina letnega prispevka se bo določila za vsakega gojenca posebej z ozirom na premoženjske razmere staršev. Vsi prošnjiki se morajo osebno predstaviti ravnateljstvu zavoda v spremstvu svojih staršev ali kake druge zanesljive osebe. To se lahko zgodi ali dne 30. junija, ko je vpisovanje v prvi razred na gimnaziji, ali pa v času od 28. do 31. julija. — Pripomni se še, da se lahko vpiše v prvi gimn. razred razven 30. junija še tudi ob drugih dnevih ter tudi pismenim potom. — Ravnateljstvo.

Za duha in srce

Dr. R. S. T.:

Razstava del manj nadarjenih otrok

Po vseh državah se po vojni skuša posvetiti najbolj bednim in od narave najmanj oblagodarjenim otrokom čim več pozornosti. V tem oziru prednjačijo zlasti nemški zavodi, ki so naravnost vzorno zasnovani in ki na svojih, vsaki dve leti se vršečih kongresih (letos je zopet eden) temeljito razpravljajo o vseh mogočih vprašanjih, ki se tičejo vzgoje za manj nadarjene in duševno zaostale. Jasno je, da je vzgoja tu zelo otežkočena in da so potrebne posebne metode, posebno strokovno znanje, ki usposablja učne moči za poduk na teh zavodih.

Pri nas imamo tako pomožno šolo na Grabnu Zoisova cesta. Obsega šest razredov dečkov in deklic, skupno 80 učencev.

Pojem manj nadarjeni ali duševno zaostal nikakor ni istoveten s pojmom kretenstva ali slaboumnosti. So vmes otroci, ki so ali od staršev ali vzgojiteljev zanemarjeni — enostavno duševno zaostali, ki pa se v teku časa popravijo, zopet drugi so dedno obremenjeni s kako napako, ki jim pri normalnem pouku dela izredne težave, pri potrpežljivem podučavanju pa tudi napredujejo in postanejo uporabni in delazmožni člani človeške družbe. In kaj pomeni sreča — delati morem, sposoben sem za koristno delo — to ve le tisti do kraja, kdor je obsojen, bodisi kakorkoli, da delati ne more.

Ti otroci pridejo v šolo često brez vsakih pojmov reda, ubogljivosti, medsebojnega obnašanja. In tu se prične angelsko delo strokovnih učiteljic. Z brezprimerno potrpežljivostjo ponavljajo in ponavljajo vedno iznova črko za črko, pojem za pojmom, dokler ne sine jasnost tudi za ta otroška čelca. In ne samo potrpežljivosti je treba. V poštev pride živahni nazorni poduk. Vse, vsak pojem, vse abstraktno je treba konkretno predstaviti, dati v roko, da otrok doume, doživi in se mu celotna slika stvori v izrazit pojem, ki ga potem obdrži. Lažje je ta proces popisati, kot pa tvoriti. Ker večkrat se stavijo na pot tolike ovire, ki jih običajna učiteljica nima, in jih premaga samo močna volja in ljubezen.

Razstava sama je govorila več kot dolga razprava. Že na hodniku si videl lahko ponazorjeno Župančičevo pesem: »Deklica šla je po vodo z lepo srebrno kanglico . . .«, štirje letni časi — vse izrezano iz barvastega papirja in skrbno nalepljeno. Seveda vsak otrok po svoje. Med okni vidiš hišice, cerkvice, naselbino iz ila. In v razredu! Tu vse mrgoli najrazličnejših izdelkov ustvarjenih od drobnih otroških rok pod vodstvom spretne in skrbne učiteljice. Šolske mape, izrezane igračke, vrtavke, papirni noži, okviri za slike itd. Na odru zopet dve rožni gredi. Ena nosi ponosni napis: Prodano. — Zabojček je lepo belo pobarvan in narodno ornamentiran. Ročna dela so naravnost ganljiva: predpasniki, čipke, prvi poizkusi težke richelieu-tehnike, robčki, slinčki, jopice, žemperji in vse to je delo otrok, ki so običajno bili še pred dobrim desetletjem neuporabni, ker se zanje nihče ni pobrigal. Zanimiv je tudi primer nazornega pouka zemljepisja. Velika lesena ploskev, ograjena seveda in napolnjena z drobnim peskom. In pred seboj imaš celo Gorenjsko stran. Železnico tvorijo rdeči trakovi, ceste beli, reke modri. Postaje: Kranj, Otoče, Lesce, Blejsko jezero, Bohinj, Brezjansko cerkvico in otok bleški — vse prav vse, celo predorov ni pozabila spretna roka učiteljice. Enako cela vas, enako praktično spisovanje pisem, dopisnic, razglednic; poštne nakaznice, pravilno opremljeni paketi — vse stvari, ki jih prav zares potrebuje in ki jih šola redko da. In vse lično, sestavljeno od otrok samih. Stavbe na koleh — posnete po muzejskih, apnenice iz kamniškega okraja itd. Vsepovsod se kaže smotreno delo in javnega priznanja tem bolj vredno, ker tako skrito in tako malo poznano.

Za sklep naj bi omenil samo še to, da se je nek posveten dnevnik povsem neumestno obregnil ob naše samostanske šole, češ, da gledajo samo na rentabiliteto, in da so samo za elito bogatih slojev. Da to ni res, ve itak vsakdo, da pa samostan ali red kot tak ne more brez izdatnih pripomočkov države kaj takega započeti, je pa tudi jasno. Še za to ubogo edino pomožno šolo je tako malo denarja v državi SHS, kaj šele, če jih bo več. V drugih državah sem videl sam vzorne zavode za mladostne pohabljence, za manj nadarjene v rokah usmiljenk, frančiškank itd. Toda država je sama zidala zavod in ga dala redovnicam v oskrbo. Sedaj se tudi pri nas novodošle frančiškanke pečajo z idejo, započeti sprva skromno, pozneje v večjem obsegu tako mladinsko skrbstvo. Čim več src, ki bodo negovala te najbednejše, tem več bo solnca in lepote na svetu. Saj le ljubezen in potrpežljivost gradita zlate in srebrne mostove od srca do srca.

R. Strauss: Salome

V ponedeljek 18. t. m. smo k sklepu sezone dobili še premiero Straußove Salome, ki se v Ljubljani mislim, še ni izvajala. Delo je po svoji kvaliteti odlično zaslužilo, da ga čujemo, saj je prineslo avtorju svetovno slavo. Strauß je z genijem glasbeno ilustriral O. Wildeovo dramo. Ta barv polna, iz občutja v občutje drzno se prelivajoča se muzika z markantno karakteristiko je kakor zlita z dramo in Wildeovo poetiko in nje drzno metaforo in duhovitim paradoksom. Kakor gozd je komplicirana ta »polimelodika«, ki dihteče obliva tekst in dirigent Štritof ni imel majhne naloge z razvozlavanjem partiture in naštudiranjem, ki je zahtevalo genijalne intuicije in temeljitega znanja. Dekoracije so bile enostavne, precej stilizirane, toda primerne. Glavno vlogo je imela ga. Thierryjeva, ki je ustvarila v Salomi svojo doslej morda najsilnejšo kreacijo. Kdor pozna Wildea, je čutil, kako močno ga je vživela in kako silno je prodrla vanj. Saloma je bila izredno detajlno naštudirana in to s potenco, ki bi se brez skrbi lahko pokazala in doživela uspeh, mislim povsod v Evropi. Huda reč je za operno pevko, ki ni posebej še umetnica kot plesalka, ples s tenčicami. Tudi tu je Thierryjeva pokazala višek gracije — vloga se je pa umetniški proti koncu čedalje bolj stopnjevala in dosegla svoj umetniški in psihološki višek v zadnjem delu. Kaj podobnega v naši operi, skoro bi dejal, še nisem videl! Johanaana je pel g. Primožič prav uspelo s svojim lepozvonečim in kultiviranim glasom in dobro karakteristiko. Herod g. Kovača je bil pevski briljanten — brez pridržka rečeno. Tudi igralski se Kovač še nikdar ni tako skazal, le malce naj bi še svoje kretnje nastudiral, parkrat so zgledale malo prisiljene. Čestitam! Naj ga vodstvo opere vselej tako primerno zaposli; tu je bil enkrat popolnoma na mestu. G. Banovec je bil pevsko fin, igralski malo neroden, naj bi to vlogo bolje igralski izdelal. G. Betetto je, žal, imel le majhno vlogo, ga. Medvedova je bila igralski zelo značilna, glasovno je za spoznanje manj zadovoljila. Zbor Judov je dobro rešil svojo nalgo komičnega intermezza, orkester je bil Štritofu čisto v rokah. G. Štritofu moramo čestitati k popolnemu uspehu; vživel se je v delo z vso ljubeznijo, energijo in potenco in nam dal izvrstno Salomo kakor začetkom sezone Oranže. V.

OLIMPIJSKA UMETNOSTNA RAZSTAVA V AMSTERDAMU.

V Amsterdamu se je otvorila olimpijska razstava za slikarstvo, kiparstvo in arhitekturo. Razstava se nahaja v enem krilu Tehniškega muzeja, ki ga je dala na razpolago amsterdamska mestna občina. Razstavljenih je 589 del, urejenih po narodih, iz 20 držav. Največ del je prišlo iz Nemčije. Po udeležbi sledijo Anglija s 75, združene države s 74, Poljska z 71, Holandska z 58 deli. Predsednik olimpijskega komiteja, baron Schimmelpfeng von der Oyl, je pozdravil goste, na kar je prosvetni minister Waszink otvoril razstavo. Opozoril je na to, da se je v zvezi s sportnimi slavnostmi priredila tudi umetnostna tekma, z edinim pogojem, da morajo imeti razstavljena dela na tak ali drugačen način sport za predmet. Sport in umetnost sta si sorodna. Nagrade bo ob koncu olimpijskih iger razdelil internacionalni komite.

*

Gustav Krklec: Izlet u nebo. V založbi S. B. Cvijanović, Belgrad, je izšla že šesta zbirka tega priljubljenega modernega hrvatskega lirika, po rodu kajkavca, ki pa svoje zadnje zbirke tiska v cirilici. Njegovo zbirko Ljubav—Ptica je nagradila Kr. Srpska Akademija Nauka. Gustav Krklec je eden izmed najbolj nadarjenih mladih srbsko-hrvatskih pesnikov.

Dela Borisava Stankovića. Izšel je drugi zvezek zbranih del Borisava Stankovića, ki obsega tri njegove drame (Koštana, Tašana in Jovča). Izmed teh je Tašana prvič objavljena v celoti. Jovča pa sploh še ni bila priobčena in je bila kot taka še nepoznana. (Bila pa je kot povest objavljena v Letopisu Matice Srpske.) Tekst Koštane in Tašane je objavljen po zadnji avtorjevi redakciji, Jovča pa je na nekaterih mestih dopolnjena s tekstom povesti. Ta zvezek Stankovićevih del stane 30 Din.

*

Visoke cene za francoske slike. V Parizu so na neki dražbi dosegla dela francoskih slikarjev izredno visoke cene. Najvišjo ceno je dosegla Cézanne-ova slika: »Mladi mož z majhnim klobukom«, in sicer 360.000 frankov. Renoir-jeva »Simfonija v belem« je šla za 221.100 frankov. Dvoje del Henrija Matisse-a pa je doseglo vsoto 217.000 in 230.000 frankov.

*

Ruska Schubertova nagrada se je podelila komponistom M. M. Černovu za simfonijo (1. nagrada), V. P. Kalafatiju za orkestralno legendo (2. nagrada) in R. J. Mervolfu za rondo (častna diploma). Schubertove proslave na Dunaju se udeleži A. K. Glazunow, ravnatelj leningradskega konservatorija.

V ljudskem komisarijatu za ljudsko izobrazbo sovjetske vlade se je ustanovil poseben oddelek za gojitev umetnosti, kateremu bodo podrejeni vsi umetnostni instituti, muzeji, gledališča itd., ki so dosedaj pripadali različnim resorom.

*

Prevodi Werflovih del. »Verdi, roman opere« izide v italijanščini (v založbi Treves v Milanu), v francoščino pa so bila prevedena: »Skrivnost človeka«, »Smrt malomeščana«, »Verdi« in »Pavel med Judi« (Fayard, Paris). V španščino je prevedena »Skrivnost človeka«. Celotne izdaje Werflovih del pa izidejo v angleškem, holandskem in ruskem jeziku, dočim se v japonskem jeziku pripravlja izdaja njegovih pripovednih del.

Občni zbor Društva agronomov v Zagrebu

V nedeljo in ponedeljek se je vršil v Zagrebu občni zbor Društva agronomov, ki je najbolj razširjeno društvo akademično naobraženih kmetijskih strokovnjakov v državi. Šteje namreč nad 170 članov, večinoma iz Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne, Vojvodine in iz Slovenije. V odboru imajo Slovenci svojega podpredsednika in dva odbornika. Ta občni zbor je bil izredno zanimiv, ker so se na njem obravnavala važna aktuelna gospodarska in stanovska vprašanja.

Občni zbor je otvoril predsednik g. dr. Frangeš ob pol 10 dopoldne v nedeljo s pozdravom na navzoče člane ter na zastopnike oblasti in korporacije. Nato se je prišlo na dnevni red, in sicer na razne referate. G. inž. Lah je obravnaval vprašanje o povečanju kmetijske produkcije o stanovskem zastopstvu kmetijstva v kmetijskih zbornicah. Navzlic splošni gospodarski krizi, ki je zadnja leta zavladala v naši državi in posebno težko zadela kmetijstvo, se opaža splošna malomarnost v njenem reševanju. Premalo se dela na tem, da bi se povečala kmetijska produkcija in tako pocenila, da bi lahko z našimi pridelki konkurirali z inozemstvom. Naša gospodarska bilanca je pasivna, ker premalo proizvajamo za izvoz in še to predrago. Rešitev krize ne leži v zvišanju cen za produkte, temveč v povečani produkciji zemlje, v njeni pocenitvi ter s tem v zvezi z znižanjem cen. Merodajni krogi pa ne upoštevajo teh momentov, zato ker nima kmetijstvo pravega zastopstva. Dandanes zastopajo kmetijske interese Trgovske, obrtne in kmetijske zbornice, ki seveda ne morejo imeti pravega smisla za potrebe kmetijskega stanu. Nujno potrebno je, da se ustanovijo, kakor za druge stanove, tudi za kmetijstvo kmetijske zbornice, ki bodo merodajne za kmetijsko zakonodajo.

Vseučiliščni profesor g. inž. Stepan Jurič je referiral o zadružnem imetju in našem kmetijskem napredku. V tem študiju je referent temeljito obdelal dosedaj tako malo znano snov o razvoju zadružništva rodbinskih zadrug Hrvatov in Srbov v minulih stoletjih in o njih pretvorbi v moderne zadruge, oziroma o njih razpadu.

G. prof. Rittig je prečital referat vinarskega in sadjarskega strokovnjaka g. Stanka Ožaniča o gojenju južnega sadja v Dalmaciji. Na podlagi statističnih podatkov, je poudarjal, koliko milijonov izdamo za uvoz južnega sadja, ki bi ga lahko pridelovali doma v Dalmaciji. Navajal je posamezne vrste sadja, kakor so: namizno grozdje, razno zelenjavo, olje, mandeljni, smokve, rožiči, pignoli, oranže in citrone. Predlagal je razne pripomočke, kako bi se razširilo proizvajanje tega sadja s predavanji, tečaji, z ustanovitvijo šole v tem zmislu, drevesnic za gojitev sadik tega sadja, borba proti škodljivcem itd.

Gg. dr. Branko Horvat in inž. Ružička sta predavala o kmetijskem pouku in o splošni izobrazbi kmeta. G. dr. Horvat je poudarjal, da je splošna izobrazba na deželi pomanjkljiva, radi česar tudi kmetijski pouk ne doseza željenih uspehov. Če hočemo doseči napredek v kmetijstvu, moramo najprej dvigniti splošno izobrazbo kmeta. V splošnem pa je treba jasno ločiti osnovno izobrazbo in kmetijsko-strokovni pouk. G. inž. Ružička je govoril o dosedanjih uspehih nižjih kmetijskih šol, ki ne zadovoljujejo. Predlagal je, naj se v vsakem okraju ustanovi po ena zimska šola za odrasle kmete in sinove malih posestnikov; dosedanje kmetijske šole naj se pa preustrojijo v triletne šole.

V ponedeljek, ob devetih, se je občni zbor nadaljeval. G. dr. Karl Šoštarič-Pisarič je predaval o kmetijski izvozni kapaciteti naše države. Podal je zelo zanimive statistične podatke o posameznih izvoznih pridelkih.

G. dr. Pavel Kvakan je obravnaval o današnjem stanju in potrebi reorganizacije naše kmetijske službe. Prof. dr. Tavčar je končno predlagal, da se izvolijo tri sekcije, ki bodo izdelale primerne resolucije. Po daljši debati o tem važnem vprašanju se je izvolil odsek, ki bo sestavil končne predloge.

Predsedstvo je prevzel podpredsednik g. inž. Lah, ker je g. dr. Frangeš referiral o delokrogu in delu naših kmetijskih fakultet v Zagrebu in Belgradu. Za našo državo sta potrebni dve kmetijski visoki šoli: ena za zapadni del države, druga za vzhodni del, ki ima popolnoma različne kmetijske razmere. To predavanje je bilo zelo zanimivo ter je pokazalo v pravi luči pomen in potrebo obeh naših visokih šol.

Po tem referatu se je nadaljevala debata o kmetijsko-šolskem vprašanju, ki je pa podala zelo različna mnenja. Uvidelo se pa je, da je težko ugotoviti eno smer, ki bi odgovarjala vsem razmerjem. Bolje je reševati to vprašanje v vsaki oblasti posebej, prilagodivši ga kulturnemu stanju dotične pokrajine.

G. prof. dr. Ogrizek je predlagal, da se osnuje društvo živinorejcev, kar se je sprejelo. Na to je bila prečitana resolucija o razmerju agronomskih strokovnjakov nasproti agrarni reformi.

Jugoslovensko društvo agronomov v Belgradu je naslovilo na Društvo agronomov v Zagrebu dopis, o katerem predlaga, da naj bi se obe društvi fuzijonirali v eno. Po dolgi in živahni debati se je sklenilo predlagati belgrajskemu društvu: ali da se osnuje Zveza obeh društev, v kateri ohranita obe društvi svojo samostojnost, ali da se naj vrše skupni kongresi obeh društev, ali — ako želi belgrajsko društvo na vsak način fuzijoniranje — tedaj naj se ta fuzija izvede tako, da pristopijo člani belgrajskega društva zagrebškemu društvu. — Zagrebško društvo je najstarejše in ima 170 udov, medtem ko ima belgrajsko, ki je ustanovljeno šele pred par leti, komaj 46 udov.

Ta občni zbor Društva kmetijskih strokovnjakov je pokazal kako nujno je potrebno, da se strokovnjaki večkrat sestanejo na anketah in obravnavajo stanovska in strokovna vprašanja. Pri tem se vidi kako različni nazori vladajo v enem ali drugem kraju, ki so posledica vplivov krajevnih razmer. To dejstvo nam da tudi migljaj, da ne kaže reševati kmetijsko-strokovna vprašanja enostavno za vse pokrajine enako, ampak da jih je prilagoditi krajevnim razmeram, predvsem kulturnemu stanju kmetskega prebivalstva. Razen tega je važna tudi kmetijska produkcija v posameznih krajih, ki se izredno razločuje med seboj, tako ima n. pr. vojvodinski kmet deloma tudi hrvatski precej enostavno kmetijsko gospodarstvo, ki obstoja v pridelovanju pšenice in koruze; nasprotno ima slovenski kmet veliko težavnejše gospodarjenje, ker mora razen vseh vrst žita gojiti tudi koruzo in ajdo, proso, krompir, peso, korenje, repo in razne krmske rastline. V tem pogledu zahteva kmetijsko gospodarstvo v Sloveniji mnogo intenzivnejšega delovanja nego ono v Banatu. Taki sestanki so torej potrebni ne samo za kmetijske strokovnjake, temveč tudi za tiste oblastne činitelje, ki odločujejo o načinu izboljšanja gospodarstva v posameznih oblastih.

Zdravstvo

Dve higijenski razstavi

Dne 9. junija se je vršila v Murski Soboti veličastna otvoritev higienske razstave v okusno okrašeni gimnazijski telovadnici. Po službi božji je sledil velik sprevod, na kar je imel prof. Lojze Jan. Pavlič navdušen govor o treznosti in zdravju. Rabin dr. Lazar Roth je pa v sinagogi imel v petek zvečer krasno ekshorto: Kako je razodeta religija v stari zavezi pospeševala higieno.

Zastopnik društva za gojitev treznosti v Murski Soboti je v svojem pozdravu omenil, da Slovenska krajina eno roko milo proseče dviga k materi Sloveniji rekoč: Slovenci onkraj Mure, zanimajte se za našo zapuščeno obmejno ozemlje, kjer strahovito gospodarijo nalezljive bolezni: škrlatinka, jetika in trahom, rotil je zastopnike oblasti in g. vodjo dr. Trtnika, da se čimprej v Murski Soboti ustanovi Zdravstveni dom, ki naj dovrši sanacijo Prekmurja.

G. dr. Trtnik je dvakrat v nabito polni prostrani telovadnici predaval o higieni. G. Leopold Puhar pa je stoterim izvabil popoldne solze iz src in oči, ko je nazorno orisal, koliko gorja povzroča alkohol. Zvečer pa je imel zdravnik g. dr. Vučak predavanje s filmom v nabito polni dvorani Dittrich: 1. Pegasti legar in 2. Kako ostanemo zdravi.

Zanimanje za razstavo je prevzelo vse sloje ne glede na narodnost in veroizpoved; vsi sodelujejo in hočejo poslušati poučna predavanja naših požrtvovalnih zdravnikov dr. Glančnika in dr. Vučaka. — Na razstavi se točijo tudi izvrstni sadni soki — najboljše in zanesljive tvrdke Podravske industrije — katere zlasti naš ženski svet in mladina visoko ceni. Predavanja se bodo vršila ves teden. Sad higienske razstave pa naj bi bil: Ustanovitev društva za narodno zdravje za Slovensko krajino in Zdravstvenega doma.

Dne 1. julija se bo pa otvorila higienska razstava v telovadnici meščanske šole v Ljutomeru. Kakor je v Dolnji Lendavi in v Murski Soboti razstava lepo uspela, je pričakovati, da bodo občine, župnije in šole ljutomerskega okraja medsebojno tekmovale, katera se bo v večjem številu razstave udeleževala. Vsi panonski Slovenci pa se iskreno zahvaljujemo predstojniku Higienskega zavoda v Ljubljani dr. Ivu Pircu, ki je omogočil, da so ob primernem času v obmejnih krajih Slovenije vršile res koristne higienske razstave.

Naročajte ‚Slovenca'!

Sport

SAŠK (Sarajevo) : Primorje 3 : 2.

V včerajšnji ponovni prvenstveni tekmi v Sarajevu je Primorje drugič moralo kloniti vstrajnejšemu SAŠK-u. Ljubljanski prvak fizično ni bil povsem dorastel dvadnevni borbi s tako ostrim nasprotnikom. Navzlic temu SAŠK-ova zmaga ni bila zaslužena in ne odgovarja poteku igre, ker je Primorje igralo boljše. Tudi sodnik Fabris je v nekaterih odločitvah oškodoval ljubljansko moštvo. — Reprezentant LNP-a s tem izpade iz nanaljnjih tekem za državno prvenstvo, v regularne tekme po sistemu na točke pa stopijo SAŠK, HASP, Gradjanski, BSK, Jugoslavija in Hajduk. Te tekme se prično že 1. julija (ne 8., kakor smo poročali včeraj).

FINALE ZA PREHODNI POKAL.

Tekmujejo še Ilirija, Hermes in Rapid.

Za prehodni pokal LNP-a so preostali po dosedaj odigranih izločilnih tekmah še trije tekmeci: mariborski pokalni prvak SD Rapid ter finalista ljublj. okrožja SK Ilirija in ŽSK Hermes. Prihodnjo nedeljo, 24. t. m. se sestaneta na prostoru Ilirije ob 17.30 Ilirija in Hermes, zmagovalec pa ima igrati teden dni pozneje z mariborskim Rapidom odločilno tekmo. Pokal hrani Ilirija; priborila si ga je doslej dvakrat zaporedoma (leta 1926. in 1927.); ako zmaga letos tretjič, postane prehodni pokal za stalno njena lastnina. V teh okolnostih so letošnje pokalne tekme važnejše kot sicer.

Kot predigra se vrši v nedeljo ob 15.45 zaključna tekma za prvenstvo II. razreda ljubljanskega podsaveznega okrožja, v kateri nastopi SK Reka proti podeželnemu prvaku SK Elanu iz Novega mesta.

Mariborska porota

Maribor, 19. junija 1928.

POŽIGALEC NA ZATOŽNI KLOPI.

Pred porotniki se zagovarja danes Matevž Žibert, posestnikov sin, rojen 20. septembra 1908 v Pavlovcih. Obtožuje se, da je 26. septembra 1924 vrgel gorečo vžigalico v slamnato streho svinjaka posestnika Jakoba Rozmana na Humu. Ogenj je vpepeljil streho stanovanjskega in gospodarskega poslopja ter uničil nekaj kg fižola in razno sodarsko orodje. Škoda znaša 22.000 Din. Dne 19. oktobra pa je na isti način zažgal skedenj posestnika Antona Škrinjarja na Humu tako, da je zgorel skedenj, hlev in listnjak. Skupna škoda znaša 20.000 dinarjev.

Oblič in »francoz« sta ga izdala.

Čisto slučajno so prišli požigalcu na sled. Posestnik Jakob Rozman je namreč izpovedal, da mu je izginilo o priliki požara tudi nekaj sodarskega orodja. Pri preiskavi, ki so jo izvršili orožniki pri obdolžencu, sta se našla en oblič in en »francoz«. Oba predmeta je pa posestnik Rozman spoznal za svoja. Zato so orožniki pričeli z zaslišavanjem osumljenca, ki je končno svojo krivdo tudi priznal. Kakor sam izpoveduje, je po zažigu izginil, popreje pa se je vrnil na mesto požara in pomagal gasilcem gasiti ogenj. Psihiatra sta ugotovila, da je obdolženec duševno zdrav in da je za svoje dejanje odgovoren.

Porotni senat je sestavljen takole: Predsednik v. d. s. g. dr. Peitler, votanta gg. d. s. Pečnik in okr. sodnik dr. Mihalič. Državni obtožitelj državni pravdnik dr. Hojnik. Zagovornik dr. Novak. Porotniki so potrdili vprašanje krivde z osmimi glasovi. Na podlagi tega pravdoreka je bil Žibert obsojen na tri leta ječe.

TAJNA RAZPRAVA.

Ob 11 se je pričela tajna razprava proti Antonu Pernatu, rojenemu 6. januarja 1908 v Leskovcu, okraj Maribor. Obtožen je, da je 27. novembra 1927 zakrivil hudodelstvo posilstva. Razprava se je opoldne prekinila in se je nadaljevala ob 3. Ob 7 se je prekinila. Porotniki so po tričetrturnem posvetovanju s šest proti šest zanikali vprašanje krivde. Oboženec je bil na podlagi tega pravdoreka oproščen. —

Radio

Čehi imajo velik načrt glede reorganizacije svojih postaj. V Haniski pri Košicah bodo zgradili 10 kw postajo Western Electric, ki bo oddajala na valu okrog 300 m; Bratislava dobi novo veliko postajo za 48 kw tipa Marconi, Moravska Ostrovica pa 10 kw tipa Western Electric. Brno ojači svojo postajo od 2.4 na 10 kw. Postaja bo tudi tipa Marconi. Sedanjo veliko postajo v Pragi bodo prenesli bolj v središče države ter jo povečali na 50 kw. Radiofikacijo Češke bo podpirala obširna kabelska mreža, ki jo zgrade Čehi med posameznimi mesti.

Amerikancem se evropski sporedi zelo dopadejo, zato bodo postavili na otoku Long Island veliko sprejemno postajo za Evropo. Ta postaja bo oddajala evropske sporede amerikanskim oddajalnikom. Postaja bo baje reprezentativno delo amerikanske radio-tehnike. Radovedni smo, kakšna bo!

PROGRAMI:

Petek, 22. junija.

Zagreb: 20.35 Prenos iz Ljubljane. — **Breslau:** 20.30 Simfoničen koncert. — **Praga:** 21 Koncert orkestra in solo. — **Leipzig:** 20,15 Ura humorja; Koncert. — **Stuttgart:** 20.15 Simfoničen koncert. Haydn: Simfonija — Lalo: Španska simfonija. — Krenek: Potpourri, nato groteske. — **Bern:** 20.30 Orkester in pesmi. — **Katovice:** 20.15 Simfoničen koncert iz Varšave. — **Rim:** 21.15 Instrumentalni in vokalni koncert. — **Langenberg:** 20 »Boheme«, opera (Puccini), nato poročila iz Amsterdama. — **Berlin:** 21 Gore in njih življenje v glasbi. — **Daventry:** 20.25 Lahka orkestralna glasba. — **Dunaj:** 20.30 R. Beer-Hofmann recitira, nato »Kres«, igra (Strauss in Tornay). — **München:** 20 Simfonični koncert Brahmsovih skladb: Serenada: Allegro moderato — Scherzo — Adagio — Quasi menuetto — Rondo — Koncert za klavir in orkester: Allegro non troppo — Allegro appassionato — Andante — Allegretto grazioso. — **Milan:** 20.45 Simfonični koncert.

Sobota, 23. junija.

Zagreb: 19.30 Koncert komornega kvinteta. — **Breslau:** 20.30 »Kres«, (Kaergel); 22.15 Praznovanje kresa v Breslau. — **Praga:** 20.10 Zabaven večer. — **Leipzig:** 20.15 Vesela glasba; 22.15 Vojaški koncert. — **Stuttgart:** 20.15 Zabavna prireditev. Lahka glasba in humor. — **Bern:** 20.30 Vesel večer; 21.30 Vesel večer; 21.30 Orkestralna glasba. — **Katovice:** 20.15 Koncert. — **Frankfurt:** 20.15 »Končno sami«, opereta v 3 dej. (Lehar). — **Rim:** 21.15 »Norma«, opera (Bellini). — **Langenberg:** 20.05 Poročila iz Amsterdama; 20.15 Zabaven večer, nato poročila iz olimpijade. — **Berlin:** 20.30 »Neprostovoljni klovn« komedija v 3 dej. (Maril). — **Daventry:** 20.30 Simfonični koncert. — **Dunaj:** 20.15 Pesmi, dueti in odlomki iz klasičnih operet. — **München:** 20 Zabaven večer. — **Milan:** 20.35 Koncert s pestrim sporedom.

Sveta življenje in vrvenje

Žrtve polarnega ledu

Bivši vodja murmanske ekspedicije in vodja meteorološkega in oceanografskega oddelka v mornariškem ministrstvu v Petrogradu — dr. Leonid **Breitfuss** objavlja v »Berliner Tagblattu« naslednji članek:

Leto 1912. je bilo za polarno raziskavanje izredno usodno. Štiri večje ekspedicije so odšle to leto v arktične predele, od katerih so nekatere popolnoma propadle, druge pa se z žrtvami, a brez uspehov vrnile. To so:

Schröder-Stranzeva ekspedicija na Spitzberge; od 15 članov jih je 8 izgubilo življenje.

Ekspedicija ruskega pomorskega poročnika **Sedova**, ki je na krovu stare lovske ladje »Sv. Foka« dospel do Franc-Jožefove dežele in odtod s sanmi nadaljeval pot na severni tečaj. Ta pot je prinesla smrt voditelju samemu in še enemu članu ekspedicije, ne da bi bila ekspedicija, ki je štela 22 članov, le oddaleč dosegla svoj cilj.

Tretjo ekspedicijo je vodil ruski geolog **Rusanov**, ki je odšel na pot z Novaje Zemlje z namenom, da bi preiskal Karsko morje in ozemlje vzhodno od njega. Ob odhodu iz Matoškina dne 31. avgusta je zapustil Rusanov naslednje poročilo: »Ekspedicija gre okolu severnega konca Novaje Zemlje proti vzhodu. Ako bi ladja ponesrečila, nameravam obiskati sosedne Samolne, Novosibirske in Wranglove otoke. Z živili za leto dni preskrbljen. Vsi zdravi. Rusanov.« — Od tistega dne se o ekspediciji ni več ničesar čulo. Vemo pa, da ekspedicijska motorna enojambornica »Hercules« ni mogla biti v stanju, da bi s svojim motorjem 40 konjskih sil kljubovala težkim viharjem, ki so takoj po njegovem odhodu zadivjali v Barentskem morju. Ekspedicija, ki je štela 11 oseb, med temi Rusanovo nevesto Julietto Jean, je gotovo postala žrtev elementov, kajti drugače bi bile morale ekspedicije, ki so jo l. 1914. šle iskat, najti o njej kako sled.

Četrta je bila ekspedicija ruskega mornariškega poročnika **Brusilova**, nečaka znamenitega vojskovodje generala Alekseja Brusilova. Ta ekspedicija, ki se je vozila istotako s staro ladjo — dvojambornikom »Sv. Ana«, je imela namen loviti kite in tjulne in pri tej priliki odkriti severne predele, posebno ob sibirskih obalah. Posadka, med katero je bilo nekaj lovcev, je štela vsega 24 oseb. Med njimi je bila tudi medicinka gospodična Hermina Ždanko, ki je bila prevzela na ladji zdravniško mesto v zadnjem trenotku, ker zdravnik, s katerim so bili dogovorjeni ob odhodu, ni prišel na ladjo.

Ta ekspedicija je popolnoma izginila, ne da bi se bilo še kdaj kaj slišalo o njej. Preostala sta le dva člana: krmar Albanov in mornar Kondrat. Albanov je povedal o ekspediciji naslednje:

»Sv. Ani« se je po težki vožnji skozi plavajoči led Karskega morja posrečilo prodreti do zapadne obale Jahralskega polotoka; tu je ladja v plavajočem ledu zamrznila. Od tu je začelo usodno neprestano pomikanje z ledom proti severu. Na kraju leta 1912. je zbolelo več ljudi za skorbutom ter so ozdravili šele marca 1913. Led je trdno oklepal ladjo, ki se ni nikdar več osvobodila. — Po mukepolni prvi zimi je kmalu sledila druga. Posebno je primanjkovalo kuriva. Kurili so z notranjimi stenami ladje in drugimi važnimi ladijskimi deli.

V začetku leta 1914. je dospela ladja z ledom že do polarne kotline Franc-Jožefove dežele. Krmar Albanov si je izprosil dovoljenje, da si zgradi sani in čoln, da bi se spomladi peš odpravil preko ledu iskat celino. Njemu se je pridružilo še deset mož posadke in zgraditi so morali sedem sani in sedem čolnov.

Dne 27. aprila 1914., ko se je nahajala ladja 83 stopinj in 18 minut severne širine in 60 stopinj vzhodne dolžine od Greenwicha, se je odpravil Albanov s svojimi ljudmi preko ledu na Kap Flora na Franc-Jožefovi deželi. Po dolgotrajnih blodnjah in nepopisnem trpljenju in pomanjkanju sta dospela na cilj samo dva moža od enajstih. Albanov in Kondrat. Vsi drugi so umrli na potu po ledeni puščavi.

Kaj se je utegnilo zgoditi s »Sv. Ano«? Najbrže je še dalje blodila z ledom, dočim so njeni stanovalci drug za drugim pomrli za lakoto in mrazom... Utegnilo se je pa tudi zgoditi, da jo je zdrobil led kakor slamnato bilko, dočim so njeni stanovalci v grozi stali od daleč in potem kdove kako preživljali svoje zadnje dneve na ledu, udajajoč se nadam, ki se niso imele izpolniti..

Iz tega je razvidno, da je ponesrečilo 60 odstotkov vseh udeležencev teh ekspedicij in da je treba za potovanje v polarne predele predvsem zanesljivih izkušenj. Osebni pogum tu ni nikaka čednost, marveč preje nasprotno.

Iz zadnjih let Franca Josipa

Bivši francoski poslanik Maurice Paleologue priobčuje v pariški »Revue des deux Mondes« svoje spomine o svojih pogovorih s pokojno cesarico Evgenijo, ženo Napoleona III. Ta žena, ki je bila nekoč najbolj proslavljana žena na svetu, je do smrti ohranila zveze z evropskimi dvori in se živo spominjala vseh velikih političnih dogodkov v Evropi in pogovorov o njih s kronanimi glavami. Paleologue je bil njen zvest prijatelj do njene smrti leta 1920, ko je 95 let stara odšla s sveta.

S cesarjem Francem Jožefom se je sešla Evgenija zadnjič leta 1906 v Ischlu. Sama je bila tedaj stara 80 let, Franc Jožef 75 let. Ko je o tem sestanku pripovedovala Paleologueu, ga je vprašala, kaj misli o bodočnosti avstro-ogrske monarhije. Diplomat ji je odgovoril, da se spričo nezadovoljnosti raznolikih narodov monarhije zelo težko prerokuje o njeni bodočnosti. Privrženost dinastiji je sicer še splošna, a v slučaju kake evropske krize utegne iti stara monarhija na kose. »Dovolj, dovolj,« — mu je segla Evgenija v besedo, — »ohranite zase, kar vam sedaj povem: Franc Jožef je prepričan, da ga monarhija ne bo preživela. Lani ga je presenetljiva lahkota, s katero se je Norveška ločila od Švedske, najglobje pretresla; v tem je videl predznamenje, kaj se bo zgodilo na Ogrskem, kakor hitro bo zatisnil svoje oči... Komaj pa bo dala Ogrska znamenje, bodo vstali Čehi, Poljaki, Jugoslovani in Romuni in bodo raztrgali vezi, ki jih vežejo z nemškimi kronskimi deželami: habsburška država se bo raztrgala na kose...« — »Ali se je zdel Franc Jožef pri tem zelo pobit?« je vprašal Paleologue. »Pobit ne, pač pa žalosten in — vdan v usodo.«

Paleologue je nato prešel na mayerlinško tragedijo in vprašal, ako je cesarici Evgeniji morda znana cela resnica o njej? Cesarici se je stemnilo obličje; po daljšem molku je odgovorila: »Da, meni je znana resnica o drami v Mayerlingu; reči morem celo, da ni nikomur bolje znana nego meni, ker mi jo je odkrila neposredno cesarica Elizabeta sama, ko sva se leta 1896 sešli v Cap Martinu. Toda tudi tega ne pripovedujte dalje, vsaj dokler jaz ne umrjem. Dejstva so naslednja:

Dne 29. januarja 1889 proti petim zvečer je imel cesar Franc Jožef s svojim sinom zelo živahen pogovor glede baronese Večere; grozil mu je celo z razdedinjenjem, če ne pretrga takoj vseh zvez z njo. Cesar je bil tako srdit, da je nadvojvoda, preplašen, slednjič pristal na nepreklicljivo ločitev. Prosil je očeta samo za dovoljenje, da bi smel Mary Vetsero za slovo še enkrat videti; prav za ta večer je imel namreč z njo dogovorjen sestanek v Mayerlingu. Cesar je pristal: »Dobro, samo nocoj še; a potem nikdar več; ne pozabi, da imam tvojo častno besedo, ki si jo dal kot vitez!«

V lovskem gradiču v Mayerlingu je sprejel prestolonaslednik baroneso Vetsero v družbi s princem Filipom Koburškim in grofom Hoyošem, bratom bivšega poslanika v Parizu. Obed je potekel v najlepšem miru. Izvošček Bratfisch je pri tem žvižgal in pel dunajske popevke, v čemer je bil mojster. Po jedi so vsi odšli k počitku, ker so hoteli zjutraj zgodaj oditi na lov. Prestolonaslednik in Vetsera sta stanovala sama na drugem koncu gradiča.

Čim sta Rudolf in Marija ostala sama, ji je jel prestolonaslednik pripovedovati o strašnem nastopu, ki ga je imel z očetom, in o svoji obvezi, ki jo je dal pod grožnjo razdedinjenja. Baronesa mu je odgovorila: »Tudi jaz ti imam nekaj povedati; pričakujem otroka...« Nato so se začeli odigravati prizori obupa, ki so se končali s sklepom: »Umriva skupaj!« Rudolf je v skrajnem razburjenju prijel za revolver in ustrelil Vetsero v srce. Nato jo je položil na posteljo in jo pokril s cveticami, ki so bile krasile sobo. Nato je napisal svoji materi dolgo pismo, ki se je končalo s stavkom: »Nimam več pravice živeti, kajti ubijal sem...« Iz tega pisma sta zvedela cesar in cesarica potek drame. Proti šestim zjutraj se je usmrtil Rudolf s strelom v glavo. Dve uri nato je hotel nadvojvodov komorni sluga zbuditi svojega gospoda, a ni dobil nobenega odgovora. Hitel je iskat Filipa Koburškega in Hoyoša. Postavili so zunaj lestvo na okno, vlomili šipe in vdrli v sobo.

Ko sta Filip Koburški in Hoyoš o drami podala poročilo cesarju, sta mu morala priseči, da ne bosta nikdar nikomur pripovedovala o mayerlinškem dogodku. Oba sta prisego držala.«

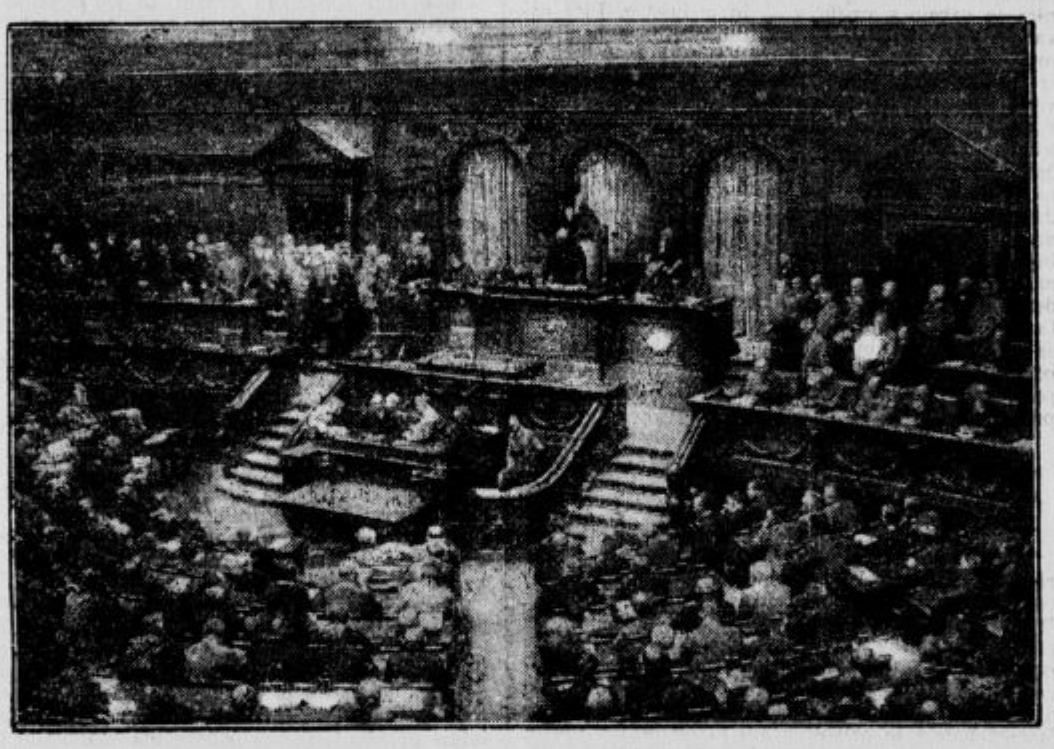

Otvoritev nemškega parlamenta ob navzočnosti 462 poslancev.

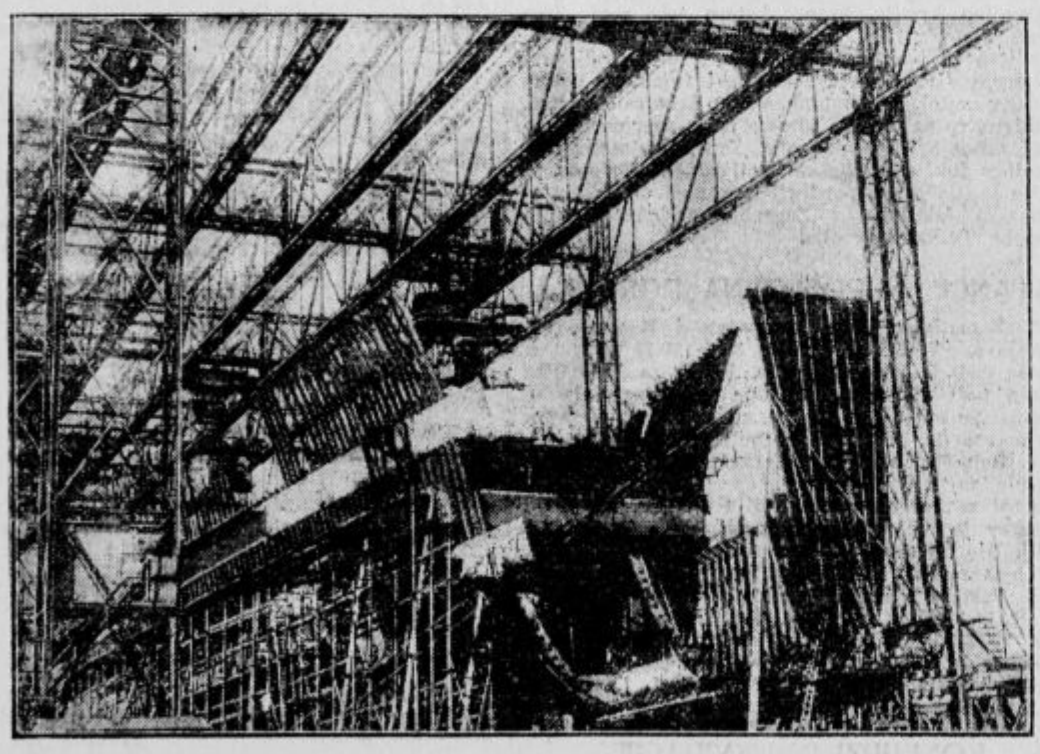

Nemčija gradi dva do sedaj največja parnika »Evropa« in »Bremen«, ki bosta opremljena kar najmodernejše. Slika nam predstavlja ogrodje ladje.

Za barikadami v lastni hiši

Angleška plemkinja Routlege v Londonu, starejša gospa, je bila nedavno obsojena na nizko globo. Kazen se ji je zdela krivična, zato je ni hotela plačati. Nato je sodišče izdalo nalog za rubežen. Gospa Routlege pa se ni hotela udati. S trmoglavostjo, ki je lastna Angležem, je uredila vse potrebno za skrajni odpor. Odpustila je svojih petero hišnih uslužbencev in uslužbenk, ki jih je imela za vodstvo gospodinjstva v svoji lepi hiši ob Hideparku; ni jih namreč hotela spravljati v neprilike z oblastmi. Nato je skrbno zaprla in zabarikadirala vežna vrata in okna v pritličju, sama se pa umaknila v zgornje nadstropje. Za stvar je zvedela javnost in občinstvo ter časnikarji oblegajo hišo, da vidijo, kaj bo iz tega. Nekemu pogumnemu poročevalcu se je celo posrečilo udreti v trdnjavo gospe Routlege. Bojevita stara gospa ga je sprejela in mu povedala, da sedaj sama skrbi za red v hiši, da nikogar ne pušča v hišo in si le z veliko previdnostjo upa na cesto. Odločena je, da ne popusti. Zakon, na podlagi katerega je bila obsojena, je krivičen in se mora izpremeniti. Ni ji za umazanih par funtov, marveč bori se za moralo angleškega prava. — Prava potomka normanskih baronov!

Prvi diplomirani mojster v sabljanju gospa Elizabeta Rudleff-Kyritz. — Diplomo je dobila na dunajski akademiji.

O te tipkarice!

Pisalni stroj jih je prinesel s seboj in jim odprl vrata v vse zasebne in javne urade, pisarne, klube. In povsodi so postale kamen izpodtike, ker so pač prišle kakor Evine hčere v slabo prikritem Adamovem oblačilu, a človek je človek in gospodje uradniki ter še prav posebno razni »velemožni« tudi niso iz železa. Posebno po raznih ministrstvih križemsvet je začelo iti marsikaj zelo narobe, odkar se je bil vselil vanje — pisalni stroj. Najvišji čuvarji reda in zakonitosti so bili povsodi prisiljeni, da so »posegli vmes« in določili za tipkarice spokorna uradna oblačila. Do tega koraka se je opogumil sedaj celo maršal Poljske, kjer je ženska koketnost vsemogočna. Izdal je za vojno ministrstvo natančen predpis, kakšna mora biti službena obleka tamkajšnjih tipkaric. Tu je določena celo dolžina gumbnic: 2 cm. Na ženske krojaške zvijače se ni nikoli zanesti. Pravijo, da nameravajo sedaj izdati enake predpise tudi ostala poljska ministrstva, toda poznavalci razmer v to reč ne verujejo prav.

Iz groba izkopana srečka

V Alicanteju je nedavno cestna železnica povozila nekega krojaškega mojstra. Njegova vdova in otroci so ostali brez vseh sredstev, ker mojstru v zadnjem času obrt ni uspevala. Žena je tožila prijatelju rajnkega, nekemu brivcu, svoj težki gmotni položaj. Brivec se je začudil, češ: »Vaš mož je vendar imel del državne srečke, ki je te dni zadela drugi glavni dobitek.« Žena o tem ni vedela ničesar, vendar je sedaj začela iskati po vsem stanovanju. Našla ni nič. »Sedaj bi bilo le še mogoče, da je nosil mož srečko s seboj in je ostala v obleki, v kateri ga je zadela nesreča in je bil v njej tudi pokopan.« Oblast je dovolila, da so moža izkopali in dejansko so našli v jopiču srečko. Vdova je dobila 25.000 pezet.

Carevič — ropar

K nekemu kmetu blizu Kowna je nedavno prišel neznan človek in prosil za delo. Potem je jel pripovedovati, da je ruski carevič, ki so ga bili hoteli boljševiki umoriti, a jim je ušel, sedaj pa je na potu k svoji stari materi v Kodanj. Ker ga boljševiki povsod zasledujejo, mora bežati preoblečen. Dalje je pripovedoval, da je bil s svojimi starši in sestrami, ki so še vsi živi, v Bastirki pri Moskvi deset let zaprt, sedaj pa se mu je posrečilo s pomočjo zvestih carskih prijateljev ubežati. Kmetom je obljubil kraljevsko plačilo, ako mu pomagajo naprej. Lahkoverni kmetje so šli lopovu na grobi lim, mu odstopili najboljše sobe in mu stregli z najboljšim. Ko so se pa te dni vrnili s polja domov, so našli hišo izropano in o careviču ni bilo več sledi. Orožniki so pa zlikovca vendarle izsledili — bil je to 21 letni delavec Bustika iz Rewala.

Senzacionalna aretacija v Berlinu

V Berlinu so te dni aretirali bivšega socialnodemokratičnega namestnika deželnega glavarja na Tirolskem dr. Franca Grünerja. Grüner je začasa inflacije v Nemčiji nakupoval in prodajal hiše v Berlinu. Pri tem se je poslu- ževal deloma slamnatih mož deloma pa je pri oblastih polagal krive prisege glede svojega državljanstva. Na ta način je zaslužil s svojimi kupčijami v Berlinu nad 300.000 mark. Dne 17. t. m. je neki Berlinčan spoznal dr. Grünerja na ulici in ga dal aretirati. Na prizadevanje pravnega zastopnika so pa Grünerja že izpustili proti varščini 3000 mark.